

ԱԶԳՐԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

AZTAG QUOTIDIEN POLITIQUE ET LITTÉRAIRE **ԱՅՏԱԿ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ**
1500 L.Ո. 7314-5414, ԹԻՒ 36 (20499) ՀՈՒՆՎԵՐՍԻՏԵՏԻ, 19 ԱՊՐԻԼ 2000 10 ԷԶ

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ ԴԱՐՁԱԾ Է ԻՍՐԱՅԷԼԻ ՊԱՏԳԱՄԱԲԵՐԸ
Սուրիական «Թըշրին» օրաթերթը նկատել տուաւ, որ Իսրայէլ վերջին տասնամեակներուն եղած է Լիբանանի չարիքներու արբիւրը եւ այսօր ալ չի պահեր անոր հանդէպ իր թշնամութիւնը. իսկ Լիբանանէն հեռանալու Պարաքի կասկածարկութեան որոշումը ցոյց կու տայ, որ ինչպիսի տագնապի մէջ է բռնագրաւողը: Իր կարգին, «Սաուրա» օրաթերթը քննադատեց Ուաշինկթընի դերին փոփոխութիւնը: «Պարկէշտ եւ անկողմնակալ միջնորդի փոխարէն, Ուաշինկթըն դարձած է Իսրայէլի կեցուածքները անվերապահօրէն որդեգրող պատգամաբերը, ինչպէս ցոյց տուին վերջին վարագումները»: Կը գրէր թերթը:

ՆԱԽԱԳԱՀ ԼԱՀՈՒՏ ՔԱԹԱՐ ՈՒՂՂՈՒԵՑԱԻ

Նախագահ գործի Լահուտ Մոցի մէջ իր շրջապարտը յիշուցնելու ներքո երկ կ երափակեց Արարական Միացեալ Էմիրութիւններ իր այցելութիւնը եւ ուղղուեցաւ Քաթար:

Երկ կողմերէն, նախագահ Ապու Տապիլի մէջ հանդիպում մը ունեցաւ Ա. Մ. Էմիրութեանց ղեկավար շէյխ Ջալէլ Պրն Սուլթան Ալ Նահանի հետ, քննարկելով երկ կողմանի յարաբերութիւնները, շրջանային վիճակն ու խաղաղութեան գործընթացի զարգացումները: Լահուտ շէյխ Ջալէլ տր պարզեցաւ իր անհանգստանալու Մարիներու բարձրագոյն կարգի շքանշանով, իսկ շէյխ Ջալէլ յիշուցնելու իր հիւրը պարգեւատրեց Ա. Մ. Էմիրութեանց բարձրագոյն «Միւլթիլ» շքանշանով:

ԿԱՆԱՅԻ ԶՈՂՆԵՐՈՒ ՅԻՇԱՏԱԿԻ ՈԳԵԿՈՉՈՒՍ

Ա. Լահուտ եւ Ռ. Պըրիի ծաղկեպսակ կը զետեղեն:

Կանայի ջարդի չորսուրդ տարեդարձին առիթով, Լիբանանի առաջին տիկինը՝ Անտրի Լահուտ, երկ կ խորհրդարանի նախագահի կնոջ՝ Ռանտա Պըրիի եւ նախարարներու ու երեսփոխաններու կիներու հետ այցելեց Կանայի նահատակներու շիրիմները, ուր գետեղեց ծաղկեպսակներ:

Միւս կողմէ, Ալյասաւորական համադաշնակցութեան կազմակերպութեամբ քայլարշաւ մը կատարուեցաւ դէպի Կանա, մասնակցութեամբ արար ալյասաւորական համադաշնակցութեան եւ ուսանողական պատուիրակութիւններու:

Շիրիմներու Գերագոյն Խորհուրդի նախագահ իմամ Մահմէտ Աբէտի Շամսուտտին Կանայի ոճիւրի տարեդարձին անդրադառնալով ընդգծեց, թէ անիկա կը պատկերէ Եւրոպայի վճռակամ կր զարմնէ լիբանանցիները յիմադրելու իսրայէլեան բռնագրաւումին եւ պայքարելու ներքին հարցեր հրահրելու իսրայէլեան դաւերուն դէմ, ամբարկողելով ազգային միասնութիւնը:

Ամալ շարժումի քաղաքական գրասենեակը երկ կ երեսփոխան Մահմէտ Ապտիլ շամիտ Պալատին գլխաւորած իր մոզովէն ետք հրապարակուած հաղորդագրութեամբ մը ողջունել խոսքեր ուղղեց Կանայի նահատակներուն ու զիմադրութեան:

Հաղորդագրութիւնը նաեւ ընդգծեց անհրաժեշտութիւնը համաարարական գորակցութիւն ապահովելու Լիբանանի եւ Սուրիոյ, որոնք կը զիմադրուեն իսրայէլեան ու ամերիկեան արշաւը, որ զիրենք կը ներկայացընէ իրրեւ խաղաղութեան թշնամիներ: Ամալ նաեւ հաւատեց, որ ԱԱԿի թիւ 423 որոշումը գործող ըլլալու մասին իսրայէլեան խոսքերը խաղաղութեան գործընթացին ուղղուած ապտակ մըն են, ո՛չ թէ անոր մէկ մասը կամ նեցուկը:

ՆԱԽԱԳԱՀ ԱՍԱՏ ԸՆԴՈՒՆԵՑ ԲԱՆԱՏԱՅԻ ԿԱՐԶԱՊԵՏԸ

ԴԱՄԱՍԿՈՍ, 18 (ՌՈՅԹԸՐԸ).- Քանաւալի վարչապետ Ժան Բրեթիէն Երեքշաբթի օր տեսակցութիւն ունեցաւ Սուրիոյ նախագահ Հաֆէզ Ասատի հետ՝ քննարկելու համար Սուրիա - Իսրայէլ խաղաղութեան գործընթացը յառաջ մղելու կարելիութիւնները:

Նախագահ Կալան Բուրիէ ըսաւ, որ հանդիպումին ներկայի ռատարաքին գործընթացը խարար Ֆարուք Շարիի: Բրեթիէն, որ միջին արեւելեան շրջապտոյտի մը ձեռնարկած է Սուրիա ժամանած էր Երկուշաբթի օր: Ան առաջին հերթին տեսակցութիւն ունեցաւ էր վարչապետ Մոհամետ Մուրաբախ Միրոյի հետ: Բրեթիէն սուրիացի պաշտօնակիցին հետ քննարկած էր խաղաղութեան գործընթացն ու տնտեսական գործակցութիւնը: Սուրիացի պաշտօնատարներու հաղորդած լուրերուն համաձայն, Միրո Բրեթիէնի յայտնած է, թէ Սուրիա թափ տուած է շրջանին մէջ խաղաղութիւն հաստատելու ճիգերուն՝ հիմնուելով ՄԱԿի որոշումներուն վրայ, բայց ցեւախպէս Իսրայէլն է, որ կ'արգելակէ խաղաղութիւնը՝ մերժելով հեռանալ արաբական գրաւեալ հողերէն:

ՌՈՒՍԻԱ ՆՈՐ ՈՒԺ ԿԸ ԿԵԴՐՈՆԱՅՆԷ ԶԵԶԵՆԻՈՅ ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՇՐՋԱՆՆԵՐԸ

ՄՈՍԿՈՒԱ, 18 (ՌՈՅԹԸՐԸ).- Ռուսիա նոր ուժեր կեդրոնացուց Զեքենիոյ հարաւային լեռնային շրջանները՝ կուսակաւ համար անջատողական բմբոստ ուժերուն դէմ:

«Ինքըրֆաքս» լրատու գործակալութիւնը հաղորդեց, որ Զեքենիոյ սահմանամերձ Մոզոտը շրջանին մէջ գտնուող ռուսական զինուորական խորհրդի մը բարձրաստիճան մէկ սպան յայտնած է, թէ նոր նիւյ չհարաւային լեռնային շրջանները ուղարկուած է ռմբոստ շրջանը՝ սօսանալու անջատողական բմբոստ ուժերուն դէմ:

Միւս կողմէ, չեչէն ուժերուն հրամանատարութեան մէկ ռանքերը՝ Մոզմէջ գտնուող ռուսական զինուորական խորհրդի մը բարձրաստիճան մը յարձակումի մը ձեռնարկած են լեռնային շրջաններուն մէջ գտնուող վետենո գիւղին մօտ, որ գրաւուած էր Յոնեռաբիւն: Վետենո խորհրդանիշն է Ռուսիոյ դէմ Զեքենիոյ դարաւոր պայքարին: Բանքերը դիտել

ԱԶՐՊԵՅՃԱՆ ԴԵՄ Է ԼՂԶԻ ՄԷՋ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԿԱՅԱՑՄԱՆ

Ազրպէյճանի Ընտրական կեդրոնական Ցանձնախումբին համաձայն, 18 Յունիսին խորհրդարանական ընտրութիւններ կայացնելու Լեռնային Ղարաբաղի ինքնաշարժութիւններուն մտադրութիւնը «պետութիւններու հողային ամբողջականութեան միջազգային սկզբունքը արհամարհելու քայլ մըն է»:

Հրապարակուած յայտարարութեամբ մը յանձնախումբը կ'ընդգծէ, որ այս որոշումը նոր խոչընդոտներ կը ստեղծէ դարաւորապէս տագնապի խաղաղ յուժման եւ շրջանի իրավիճակին բնականունացման ճիգերուն դիմաց:

Ըստ յանձնախումբին, «Լեռնային Ղարաբաղի մէջ խորհրդարանական ընտրութիւններ կայացնելու յարաւորութիւնը կ'արժեքէ զինուորական խորհրդի մը բարձրաստիճան մէկ սպան յայտնած է, թէ նոր նիւյ չհարաւային լեռնային շրջանները ուղարկուած է ռմբոստ շրջանը՝ սօսանալու անջատողական բմբոստ ուժերուն դէմ: Միւս կողմէ, չեչէն ուժերուն հրամանատարութեան մէկ ռանքերը՝ Մոզմէջ գտնուող ռուսական զինուորական խորհրդի մը բարձրաստիճան մը յարձակումի մը ձեռնարկած են լեռնային շրջաններուն մէջ գտնուող վետենո գիւղին մօտ, որ գրաւուած էր Յոնեռաբիւն: Վետենո խորհրդանիշն է Ռուսիոյ դէմ Զեքենիոյ դարաւոր պայքարին: Բանքերը դիտել

ՆԱԽԱԳԱՀ ՂՈՒԿԱՍԵԱՆ ՕՐԷՆՔԸ ԳԵՐԱԴԱՍ ԿԸ ՀԱՄԱՐԷ

Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան նախագահ Արկաղի Ղուկասեան յայտարարեց, թէ իր դէմ տեղի ունեցած ռազմագործութիւնը չի կրնար խախտել ԼՂՀի մէջ օրէնքի գերակայութիւնը հաստատելու իր վարքագիծը: Այլ պարագայում մը, անոր թիշկները յայտարարեցին, թէ վիրաբուժական երրորդ գործողութիւն մը պիտի կատարեն:

Երեւանի մէջ ԼՂՀի մնայուն ներկայացուցչութիւնը մամուլին տրամադրեց Արկաղի Ղուկասեանի յայտարարութիւնը, ուր ան իր մտահոգութիւնը կ'արտայայտէ քննութեանց արդիւնքներէն, յատկապէս այն հանգամանքէն, որ մեղադրեալներու շարքին է ԼՂՀի նախկին պաշտպանութեան նախարարը: Նախագահը հանրութեան կոչ կ'ուղղէ փոսպ եւ հանդուրժող ըլլալ, միմանակ իրաւապահ մարմիններուն կոչ ուղղելով, որ քաղաքացիներուն արժանապատուութեան վնասող ոչ մէկ քայլ առնեն, «առաւել եւս նպատակայայտմար չեմ համարում այն գործողութիւնները, որոնք կարող են որակուել որպէս խօսքի արտայայտման իրաւունքի ոտնահարում՝ այն իրաւունքի, որին հասնելու համար մենք այդքան ջանք ենք րափել»:

Նախագահը կը շարունակէ ըսելով, որ «ոչ մի անմեղ մարդ պէտք չէ տուի եւ ոչ մէկը պէտք չէ կարողանայ իրաւապէս պատժից, եթէ խախտել է օրէնքը: Դատարանը կ'որոշի նրանց մեղքի չափը... Դիտակցելով հայ ժողովրդի եւ Ղարաբաղի պետութեան ստեղծ իմ պատասխանատուութիւնը, եւ երաշխատում եմ, որ տեղի կ'ունենայ բաց դատավարութիւն եւ կ'ապահովուի իրաւունքի պաշտպանութեան իրաւունքը: Միայն օրէնքի գերակայութիւնը կը վերականգնի վստահութեան մթնոլորտը հայ հասարակութեան մէջ»:

ՄՕՏ ՕՐԷՆ ԼՈՅՍ ԿԸ ՏԵՍՆԷ

«ԱԶԳՐԱԿ» ԱՊՐԻԼ 24Ի ԲԱՅԱՌԻԿԸ

ԸԱՅԿԱԿԱՆ ՅԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ 85ԱՄԵԱԿ

Երկուշաբթի, 24 Ապրիլ 2000, առաւօտեան ժամը 10:00ին, Անթիլիասի Մայրավանքէն դեպի Պուրճ Րամուտի Քաղաքապետարանի դաշտը

ԸԱՄԱԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ՔԱՅԼԱՐՇԱԻ

Երկուշաբթի, 24 Ապրիլ 2000ին, կեսօրուան ժամը 12:00ին, համաժողովրդային քայլարշաւէն ետք, Պուրճ Րամուտի Քաղաքապետարանի դաշտին վրայ:

ՀԱՄԱԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ՀԱԻԱՔ

Շովանաւորութեամբ՝ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ՆԱԽԱԳԱՀ ՆԵՊԻՅ ՊԸՐՐԻԻ Կազմակերպութեամբ՝ ԸԱՅԿԱԿԱՆ ՅԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ 85ԱՄԵԱԿԻ ՄԻԱՅԵԱԼ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲԻՆ

ԱՐԱՖԱԹ ՎԱՂԸ ՊԻՏԻ ՏԵՍԱԿՅԻ ՔԼԻՆԹԸՆԻ ՀԵՏ

ԿԱԶԱ. 18 (ՌՈՅԹԸՐԸ).- Պաղեստինեան իշխանութեան նախագահ Եսսէր Արաֆատ Հինգշաբթի օր (վաղը) Ռաշինկոյն պիտի ժամանէ. տեսակցութիւն ունենալու համար նախագահ Պիլ Բլինքլընի հետ: Երկու ղեկավարները պիտի խորհրդակցին Բարայէլի հետ խաղաղութեան բանակցութիւնները յառաջիակացքի մէջ դնելու կարելիութիւններուն մասին:

Պաղեստինցի բանագնաց Հասան Ասֆուր, սակայն դիտել տուաւ, որ մեծ ակնկալութիւններ պէտք չէ ունենալ Բլինքլըն-Արաֆատ հանդիպումէն: Ան բաւ, որ պաղեստինեան ձախակոր ներկայացուցիչը սոր առաջարկներ եւ ծրագիրներ չունի: Ասֆուր ակեցուց, որ պաղեստինցիները կը պահանջեն պարզապէս, որ Բարայէլ յարգէ եւ գործադրութեան դէմ ցարկ ստորագրուած համաձայնագիրները: Ասֆուր ըսաւ նաեւ, որ ձկնործութեան հարց չկայ, որովհետեւ 1993ին, պաղեստինցիներն են, որ պիշուներ կատարեցին եւ ոչ թէ՛ իսրայէլացիները: Պաղեստինցի բանագնացը անուղղակի կերպով ըսել կ'ուզէր, որ պիշու կատարելու կարգը Բարայէլի է հիմա:

Ասֆուր դիտել տուաւ, որ պաղեստինեան իսրայէլեան գործընթացը նուաճում կ'արձանագրէ, երբ Բարայէլի կառավարութիւնը դէպի յառաջ քայլելու քաղաքական որոշում տայ:

Միւս կողմէ, աներկկացի դիւանագետ մը ըսաւ, որ Ռաշինկոյն հանուրած է, թէ արդէն իսկ նուաճում կ'արձանագրուի Բարայէլ - պաղեստինցիներ ձախակոր վրայ: Դիւանագետը ակեցուց, որ երկու կողմերը պէտք է խուսափին սուր ու ծայրայեղական յայտարարութիւններէ, եթէ իսկապէս կ'ուզեն բանակցութիւններուն յաջողութիւնը:

ԻՐԱՔ ԵՒ ԹՈՒՐԷՍԱ Կ'ԱՇԽԱՏԻՆ ԲԱՐԵԼԱԲԵԼ ԱՌԵՏՐԱԿԱՆ ԵՐԿՎՈՂԱՆԻ ԿԱՊԵՐԸ

ՊԱՂՏԱՏ, 18 (ՌՈՅԹԸՐԸ).- Իրաքի պաշտօնատարներ յայտնեցին, որ Իրաք եւ Թուրքիա կ'աշխատին թիֆ տալու համար առեւտուրի երկկողմանի կապերուն եւ փոխանակումներուն, որոնք նախագատերազմեան հանգրուանին մինչեւ 2,5 միլիոն տոյարի հասած էին:

Իրաքի առեւտուրի նախարար Մուհամմետ Մեհմետ Մալէհ ըսաւ, որ առեւտուրի երկկողմանի կապերուն գարկ տալը դրական երեւոյթ է: Մալէհ կը խօսէր Իրաքի մէջ թրքական արտադրութիւններու ցուցահանդէսի մը բացման առիթով: Մալէհ ակեցուց, որ անցնող երեք տարիներուն, Իրաք-Թուրքիա առեւտրական փոխանակումը 600 միլիոն տոյար եղած է: Իրաքային նախնային պատճառ կրնայ որ ՄԱԿի հաստատած պատժամիջոցները ու քարիւղի փոխարէն սննդեղէն ծրագրին պայմանները:

Պատերազմէն առաջ, Իրաք կը հայտնայ իր թուրքական կապերն ու գործակցութեան գարկ տալու կարելիութիւնները: Ինչպէս ճշդորոշեց, որ Սուլթան Հաշէմ Ահմետ ռուս պաշտօնակից Իկոր Սերկէեւի հետ քննարկած է նաեւ Իրաքի ղեկավար հաստատուած պատժամիջոցներն ու ամերիկեան ու բրիտանական

յարձակումները հիւսիսային եւ հարաւային «արգիլեայ գոտի»ներուն դէմ: Միւս կողմէ, ՄԱԿի Մարդկային Իրաւանց Գերագույն Խորհուրդը Երեքշաբթի օր դատապարտեց Իրաքի մէջ տեղի ունեցող խախտումները, որոնք կ'առնչուին մարդկային իրաւանց մարզին: ՄԱԿի իշխան խորհուրդին համաձայն, Իրաքի իշխանութիւնները կը խախտեն

մարդկային իրաւունքները: Բանաձեւը, որ որդեգրուեցաւ Ժրնեպի մէջ կայանչէր, որ Իրաքի նախագահ Սատտամ Հիւսէյն ռուսիքէ կը գրկէ իր ժողովուրդը՝ պայտաներ կառուցելու եւ զէնք դրոյնու համար: Ռուսիա քննադատեց Բանաձեւը գայն «միակողմանի եւ կողմնակալ» նկատելով:

ՓՈՒԹԻՆ Կ'ՈՒՉԷ ՌՈՒՍԻԱ - ՈՒՔՐԱՆԻԱ ԿԱՊԵՐՈՒ ԱՄՐԱՊՆԴՈՒՄԸ

ՔԻԵՒ, 18 (ՌՈՅԹԸՐԸ).- Ռուսիոյ նախագահ Վլատիմիր Փուլթին Երեքշաբթի օր Ուքրանիա ժամանեց տեսակցութիւն ունենալու համար նախագահ Լէոնիտ Բուչմայի հետ:

Քուչմայի հետ ունեցած տեսակցութեան աւարտին, Փուլթին ըսաւ, որ կ'ուզէ նոր մակարդակի մը վրայ դնել նախկին խորհրդային դրացիին հետ Ռուսիոյ կապերը: Փուլթին եւ Բուչմայ քննարկեցին այլազան հարցեր, որոնց կարգին է Ուքրանիոյ Կ, Կ միլիոն տոյար կազմի պարտքը Ռուսիոյ եւ երկկողմանի այլ հարցեր:

Տեսակցութեան աւարտին տրուած մամուլի ասուլիսին ընթացքին, Փուլթին ըսաւ, որ բոլոր հարցերուն եւ ղեկավարութիւններուն լուծումը մէկ թիրախ պէտք է ունենայ՝ ամբարձրել բարեկամութեան գործակցութեան եւ ռազմագիտական գործակցութեան կապերը դաշնակցային Ռուսիոյ եւ Ուքրանիոյ միջեւ «լուծումը պէտք է իրարու մօտեցնէ երկու երկիրներուն ժողովուրդները», ակեցուց Փուլթին:

Աւելի ուշ, Փուլթին եւ Բուչմայ խրիմի թերակղզին պիտի ուղղուէին տեսնելու համար Ռուսիոյ Սեւ Մովու նաւատորմի ղեկավարը:

Փուլթին Ուքրանիա ժամանած էր աւարտել Ետք Բրիտանիա այցելութիւն մը, որուն ընթացքին տեսակցութիւն ունեցած էր վարչապետ Թոնի Պլէյրի հետ: Հանդիպումին աւարտին, Պլէյր ըսած էր, որ Փուլթին ղեկավար մըն է, որ պատրաստ է Եւրոպական Միութեան եւ Եւրոպայի հետ նոր ձեւի կապեր հաստատելու: Պլէյր ըսած էր նաեւ, որ Փուլթին կ'ուզէ զօրաւոր եւ արդի Ռուսիա մը, որ նաեւ ամուր կապեր ունենայ Արեւմուտքին հետ: Բրիտանացի ղեկավարը յայտնած էր նաեւ, որ Փուլթին կը հաւատայ բարեկամութիւններուն եւ կը խոստանայ կիրարկել գանձը:

ԽՈՐՀՐԳԱՐԱՆԸ ՎԱԻԵՐԱՑՈՒՑ ՄԱՄԼՈՅ ՆՈՐ ՕՐԷՆՔ ՄԸ, ՈՐ ԿԸ ԿԱՇԿԱՆԴԷ ՄԱՄՈՒԼԸ

ԹԵՀՐԱՆ, 18 (ՌՈՅԹԸՐԸ).- Պահպանողականներու հակակշիռի ենթակայ Իրանի խորհրդարանը Երեքշաբթի օր վաւերացուց մամուլ նոր օրէնք մը, որուն նպատակն է յաւելնել կաշխատողներու ենթարկել մամուլը եւ յատկապէս՝ բարեկարգչական հակումով թերթերը:

Պատկերասփիւռի պետական կայանը հաղորդեց, որ երեսփոխանները Երեքշաբթի օր օրինագիծին վերջին յօդուածները քննարկեցին եւ ապա՝ քուէարկութեամբ մը վաւերացուցին պահ: Օրինագիծը քննադատողները կ'ըսեն, որ անիկա հարուած մըն է նախագահ Մոհամէտ Խաթեմի բարեկարգչական ծրագիրներուն, որոնք առաջնահերթութիւն կու տան մամուլի պատրաստութիւններուն:

Վաւերացուած օրէնքին յայտնի տակ, պահպանողական լեզուափոխական ատեաններ իրաւասութիւն պիտի ունենան քննելու մամուլի անհրաժեշտ հարցեր եւ դատելու լրագրողներ եւ խմբագիրներ: Նախագիտ այս հարցերով կը վրադէր մամուլի յատուկ ատեանը:

Միւս կողմէ, քանի մը հարիւր պահպանողական իրանցիներ մեծ մասամբ ուսանողներ, Թեհրանի համալսարանին դիմաց բողոքի ցույց մը կատարեցին բարեկարգչական շարժումին դէմ: Յուշարարները բարձրացուցած էին պատար-

ներ, որոնց վրայ կը կարգուէին բարեկարգումները դատապարտող նախադասութիւններ: Յուշարարները յայտարարեցին, որ բարեկարգումները կ'աղաւաղուին Իրանի իսլամական արժեքները: Անոնք ըսին նաեւ, որ բարեկարգումները, որոնք աներկեան ունենան, կ'արգելեն Իրանի ու անոր բնակիչները:

ԱՅՍՕՐ ՎԱՆԱՅ ՉԱՅՆԵՆ

- Ժամը 9:00ին «ԱՅԼԱԶԱՆՈՒԹԻՒՆ» կը պատրաստէ եւ կը ներկայացնէ Շոյեթ Գառնէշեան
- Ժամը 11:00ին «ԿՆՈՋԱԿԱՆ» Հարցալրոյց՝ տիկին Սոնիա Զավղավաթեանի հետ Նիւթ՝ կուրծքի քաղցկեղը կը ներկայացնէ Մարալ Հարոյոյեան
- Ժամը 16:00ին «ՅՈՒՇԱՍՏԵԱՆ» Նուիրուած՝ Դանիէլ Վարուժանի կը պատրաստէ եւ կը ներկայացնէ Սոնիա Քիլիեան
- Ժամը 17:30ին «ԿԻՆԵՐ» Օրուան հիւրը՝ տիկին Սոնիա Զավղավաթեան կը ներկայացնէ Մարալ Հարոյոյեան
- Ժամը 18:00ին «ՊԻԹԸԼԸՒ ՊԱՏՈՒԹԻՒՆ» կը պատրաստէ եւ կը ներկայացնէ Հեթի Դաւիթեան
- Ժամը 19:00ին «ՈՂ ԵՄ ԵՍ» Հեռանախայի մրցում Լուսիկին հետ

ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ՆԱԽԱԳԱՅԸ ԱՅՍՕՐ ԹՈՒՐԷՍԱ ԿԸ ԺԱՍՆԵ

ԱՆԳԱՐԱ, 18 (ՌՈՅԹԸՐԸ).- Չինաստանի նախագահ Ճիանկ Տեմին, որ միջին արեւելեան եւ շրջանային շրջապտոյտի մը ձեռնարկած է, Չորեքշաբթի օր (այսօր) Թուրքիա կը ժամանէ:

Թուրք պաշտօնատարներ յայտնեցին, որ Ճիանկ պիտի փորձէ չինական ընկերութիւններու տեղի ապահովել Թուրքիոյ ուժանիւթի լայն շուկային մէջ:

Թուրքիա ուղղուելէ առաջ, չին նախագահը այցելած էր Բարայէլ, պաղեստինեան շրջաններ եւ Եգիպտոս, ուր տեսակցութիւններուն առանցքը կազմած էր առեւտուրը: Ճիանկ անուղղակի կերպով մատնանշած էր նաեւ, որ Չինաստան պատրաստ է դերակատարութիւն ստանձնելու Միջին Արեւելքի խաղաղութեան գործընթացին եւ ճիգերուն մէջ:

Անգարայի մէջ Ճիանկ տեսակցութիւն պիտի ունենայ Թուրքիոյ նախագահ Սիւլէյման Տեմիքէլի հետ, չին նախագահը նաեւ ուժանիւթի մարկի մէջ գործակցութեան համաձայնագիրներ պիտի ստորագրէ:

Թուրքիոյ ուժանիւթի նախարար Ճումուր Էրսիւնը անցնելու ամիս յայտարարած էր, որ չինական ընկերութիւններ կ'ուզեն երկու գործարաններ կառուցել Սեւ ծովու շրջանին մէջ: Չինաստան կ'ուզէ նաեւ արժաւանքներ պեղել Թուրքիոյ մէջ:

Աւարտելէ ետք Թուրքիա ետօրեայ այցելու թիւը Ճիանկ Յունաստան պիտի ուղղուի:

ՄՊԱՆԱԿԱՆ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ԲՈՂԱԶԵՐԾԷ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՑԱՆՑ ՄԸ

Մղանական ոստիկանութիւնը յայտնած է քողակերծել միջազգային ցանց մը, որուն անդամները կը գրաւէին ինքնուրուի միջոցով դիւանագիտական կեդոնացալրներու, ինքնաշարժ վարելու կեդոնարքով արքայազնութիւնը եւ համալսարանական կեդոն վկայականներու վաճառքով:

Ոստիկանութեան աղբիւրներ ըսին, որ մօպատրաքէ 60 հոգի մաս կը կազմէ ցանցին, որուն ենթադրեալ ղեկավարը եւ անդամներէն մէկը ձերբակալուած է: Այս իմաստով ընկուրթին բացուած է անձերու շուրջ, որոնց մէջ կը գտնուին գերմանացիներ, կիորդացիներ, հայեր, ռուսեր, չիլիցիներ, իսրայէլացիներ եւ չիններ:

Ս. ՓՐԿԻՉ ԸԱՅ ԿԱԹՈՂԻԿԷ ԺՈՂՈՎՐԴԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ՊՈՒՐՃ ՀԱՍՈՒՏ ԺԱՄԱՅՈՒՅԱԿ ԱԲԱԳ ԶԱԲԱԹՈՒԱՅ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ 2000

- 20 ԱՊՐԻԼ, 2000 ԱԲԱԳ ԸՆԴՁԶԱԲԹԻ Ժամը 15:50ին
  - Երեկոյեան Ժամերգութիւն
  - Ոսնուրայի արարողութիւն
  - Համապատարագ
 Հանդիսարդութեամբ՝ ԱՐԿԻ Ը. ՎԱՐՂԱՆ ԵՊՄ. ԱԶԳԱՐԵԱՆԻ
- Ժամը 20:00ին՝
  - Խաւարման գիշեր եւ ընթերցում չարչարանքի Ա. Աւետարաններուն
 Նախագահութեամբ՝ ԱՐԿԻ. Տ. ՍԱՆՈՒԷԼ ԵՊՄ. ՊԱԹԱԳԵԱՆԻ
- 21 ԱՊՐԻԼ, 2000 ԱԲԱԳ ՈՒՐԲԱԹ Ժամը 16:00ին՝
  - Երեկոյեան Ժամերգութիւն
  - Չարչարանագ Զարոգ
  - Թափօր Թաղման Տեան Մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի
 Հանդիսապետութեամբ՝ ԱՍԵՆԱՊԱՏԻԻ ԵՒ ԳԵՐԵՉԱՆԻԿ ՏԵՐ ՏԵՐ ՆԵՐՍԵՍ - ՊԵՏՐՈՍ ԺԹ. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ - ՊԱՏՐԻԱՐԹԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ
- 22 ԱՊՐԻԼ, 2000 ԱԲԱԳ ԶԱԲԱԹ՝ ԺՐԱԳԱԼՈՅՅ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ Ժամը 16:00ին՝
  - Երեկոյեան Ժամերգութիւն
  - Ընթերցում Մարգարեական Գրութիւններուն
  - Հանդիսարար Ա. պատարագ
- 23 ԱՊՐԻԼ, 2000 ՉԱՏԻԿ՝ ՏՕՆ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՏԵԱՆՆ ՍԵՐՈՅ ՅՈՒՄԻՍ ԶՐԻՍՈՍԻ Ժամը 8:30ին՝ - Թիւ Ա. պատարագ Ժամը 10:00ին՝ - Հայրապետական Չայնաւոր Ա. պատարագ

ՎԱՆԱՅ ՉԱՅՆ ԿԱՆԱՅ ՉԱՅՆ

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ՕՐՈՒԱՆ ՅԱՅՏԱԳԻՐԸ

- F 6:30 - Բացում
- M 6:35 - Բարի լույս
- 7:00 - Հայկական եւ օտար մեղմ երգեր
- 8:00 - Օրուան յայտագրի ընթերցում
- 9 8:15 - Տեղական մամուլի խորագիրներու ընթերցում
- 4 8:30 - Հայերէն յուրեր
- 7 8:40 - Օղերեւոյթ
- 8:45 - Ինչ կ'ըսեն աստղերը
- M 9:00 - Այլապատմութիւն
- h 9:30 - Թոնչք
- Z 10:00 - Սակարան
- 10:30 - Արաբերէն յուրեր
- 10:45 - Արաբերէն երգեր
- 11:00 - Կնտչական
- 2 11:30 - Ա. Մեհեան
- 4 12:00 - Շահանդուխտի հետ
- 1 12:15 - Արա Գեորգեան
- 2 12:30 - Հայերէն յուրեր
- 13:00 - Սակարան
- 7 13:05 - Յեղափոխական յիշատակարան
- 2 13:10 - Այգային յեղափոխական երգեր
- 14:30 - Արաբերէն յուրեր
- 15:00 - Արաբերէն յայտագիր
- 16:00 - Յուշանկարներ
- 2 16:30 - Արաբերէն յուրեր
- 4 16:40 - Հանդիպում
- 1 17:30 - Կիւնէր
- 1 18:00 - Beatlesի պատմութիւն
- 1 18:30 - Հայերէն յուրեր
- 9 18:40 - Ռաշինկոյնի վեկուցում
- 9 19:00 - Խաղ մրցում
- 20:30 - Հայրապետային
- 22:30 - Պատուէր
- 00:30 - Փակում

24 ԱՊՐԻԼԻ ՕՐԸ ԲՈՂԱՅԻՆ ՀԱՄԱԽԱՄԲՈՒԹԻՒՆՔ ԱՆԹԻԼԻԱՍԻ ՄԱՅՐԱՎԱՆՔ ՄԱՍՆԱԿՑԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ՔԱՅՅԼԱՐՇԱԲԻՆ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ «ՊՐՕԵԱԿ»ԻՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱՐԺԵԻՈՐՈՒՄ, ԳԱՂԱՓԱՐԱԿԱՆ ԼՈՒԾՈՒՄ

Հայաստանի ներքաղաքական գարգացումներուն նկատմամբ, բայց նաև ոչ միայն հայրենի ուստներուն, այլև՝ ողջ հայաշխարհի տարածքին արձանագրուող ներազգային խմորումներուն վերաբերեալ, մենք կը շնորհակալուք քաղաքական արժեքներուն հետևող եւ գաղափարական լուծումներով առաջնորդուելու հրամայականը:

Հայ քաղաքական միտքը կը պարպուի իր նպատակասլացութենէն եւ ընդհանրապէս ուժականութենէն, երբ Ազգի ու Հայրենիքի, այլ մանաւանդ մեր Պետական Տան հիմնուած անդրադարձող քայլերուն եւ իրադարձութիւններուն չի տար քաղաքական գնահատական: Երբ կը մատնուի երեւոյթները անհատ գործիչներու, շահախնդիր խմբաւորումներու եւ, յաւանդին պարագային, քաղաքական հատուածներու ներքին յարաբերութեամբ՝ հակասութիւններով ու բարեփոխումներով, շահակցութիւններով կամ սադրանքներով բացատրելու, ըստ այնմ արժեքներուն փորձութեան: Այս առումով ծայր աստիճան մտածողիչ է նոյնիման այն իրողութիւնը, որ հայրենական թէ սփիւռքեան յեռահարթակներու վրայ մասնատուածութիւնն ու մասնակիացումը հասած են մեծ չափերու եւ մեր ժողովուրդին ապագա քաղաքականացումը արմատաւորուած փաստ է, որուն հետեւանքով այլ ամէն ինչ խորքային գարգացումներուն ետին քաղաքական ընտանքներուն հարց տեսնելու փոխարէն՝ ընդհանրապէս հայ մարդը հակամէտ է անհատական ու խմբակային որդապատճառներու կամ մղումներուն մէջ փնտրելու բացատրութիւնը որ կամ այն ղեկավար, արարքին, շրջադարձային գարգացումին:

Անշուշտ չենք անտեսեր, ոչ այլ կը թերագնահատենք ենթակայական գործունէրուն ազդու դերակատարութիւնը հաւաքական մեր կենսային երեւոյթին մէջ: Պարզապէս ախտագին տարողութիւն ստացած է ամէն ինչ բացառապէս ենթակայական ազդուելու ներգործութեամբ ընկալելու եւ մեկնարարներու հակումը, որմէ որոշ չափով վարակուած է նաև կազմակերպական մեր կենսային-նոյնիման Դաշնակցութեան յայտարարած անկերպական իրականութեան մէջ նկատելի են արձագանքները ապագա քաղաքականացման այս ընդհանուր շարիքին:

Ներհայկական ճակատի վրայ, բունարարքներու միջոցաւ, քաղաքական ծանրագոյն հաշուեյարարներ կը կատարուին կամ կը փորձուին, յանցագործութեամբ ամբաստանուած քաղաքական գործիչները օրկներ արհամարհելու կամ ստանդարտներու մէջ կը ստուգուին, բայց մամուլը չի կրնար լինել հրապարակային արտայայտութեանց մէջ կը շարունակէ գերիշխող մնալ այդ քան մտահոգիչ իրադարձութիւնները միայն ներխոյնանական մրցակցութեանց վերաբերելու վարքագիծը, որ ըստ ամենայնի ախտանշանն է հայ քաղաքական միտքը վարակած ապագա քաղաքականացումի քաղցկեղին:

Արտերկրի տարածքին եւս, ներգաղութային կառույցներու առումով, հայութեան հաւաքական կամքը շրջանցելու, ոչ հայկական յմակներով հայութեան մէջ ուժի դիրքեր գրաւելու, ընդհանրապէս հայութեան եւ անոր կազմակերպ ուժի վարկազրկելու անհատական կամ խմբակային փորձեր կը կատարուին: Բայց անոնց վերաբերեալ եւս, նոյնպէս, ապաքաղաքական արժեքներուն կը տրուին ներքին ու ենթակայական մրցակցութեանց ու շահախնդրութեանց վերաբերելով այլապէս մեր ժողովուրդը տկարացրելու որոշակի քաղաքականութենէ:

սնուցանուող նման գարգացումները:

Մենք կը մեկնինք քաղաքական այն համապարփակ արժեքներուն, որ Հայաստանն ու հայութիւնը հակազդուելի եւ կառավարելի դարձնելու յստակ օրակարգ ունին այն բոլոր ուժերը, որոնք համաշխարհային նոր կարգ հաստատելու կամ ընդհանրական այդ հոյուպոյթին մէջ իրենց ազդեցութեան գոտին ամրապնդելու նկրտումներով՝ Հայկական գործունէն - Հայրենիքի մէջ թէ ի Սփիւռս աշխարհի տեղ եւ ուղղութիւն սահմանելու նպատակը դրած են իրենց առջեւ:

Այդ ծիրին մէջ քաղաքական իրենց իմաստն ու արժէքը ունին եւ իրենց այլապիսին պէտք է գնահատուին հայ իրականութիւնը յուզող, ցնցող կամ որոշ ուղղութեամբ մղող գարգացումները:

Կը հետեւի, ընկանաւարտ, որ քաղաքական արժեքներուն համապատասխան լուծումներ գտնելու հարկին տակ կը դնեն հայ քաղաքական միտքը: Այդ առումով է, ահա, որ լուծումներու որոնումին եւ որդեգրումին մէջ մենք չենք տրուելու գարգացման սկզբունքայինութեան վրայ:

Մենք համագրային հիմնահարց եւ ծրագրային հանգանակ ընտրած ենք հայութեան հաւաքական կամքի, կազմակերպ ինքնուրոյն ուժին եւ այդ նպատակն անփոխարինելի երաշխիք հանդիսացող հայոց պետական անվտանգութեան ամբողջականը: Մեր ժողովուրդին ողջ ներուժին յարուած փոխանջող այդ պայքարին յաջողութեան համար, արեւու յայտին չափ կենսական ու նախապայման կը նկատենք գարգացման լուծումներով առաջնորդուելու յանձնարարութիւնը թէ՛ հայրենի պետական քաղաքականութեան, թէ՛ ընդհանրապէս ազգային-կազմակերպական մտտեցումներու մակարդակին վրայ:

Իսկ գաղափարական սկզբունքայինութիւնը եւ հետեւողականութիւնը կը պարտադրեն՝

- Ներհայրենական քաղաքական հաշուարդներուն ողջ մ յանդիման, նախ կտրականապէս մերժել երկխոսութեան դաշտը նեցնելու: Քրաւական կարգուկանոնը չըջանցելու եւ տարակարծութիւնները իրար ուժով հարթելու ամէն փորձութիւն, ապա՝ ողջ ուժերով ծառանայ բոլոր անոնց ողջ, որոնք արտաքին ուժերու հովանաւորութեան մէջ կը փնտրեն յենարան սեփական իշխանութեան հաստատումին:

- Ներազգային ճակատի միաւորման եւ ուժեղացման ճակատին վրայ, արմատականութիւն չըջել իշխանութիւնը, որեւէ իշխանութիւն - պետական թէ ազգային համակարգի առումով - իրեն իւրուկարկանողակ ընկալելու եւ առաւելագոյն բաժինը վերցնելու արդէն հրաւիրագին դարձած մտայնութիւնը: Փոխարէնը՝ գործքով տալ վարակիչ օրինակը որեւէ իշխանութիւն իրեն ժողովրդ անուէր ծառայութիւն իրագործելու, հաշուետուութեան շնորհաբար ամէն ընթացքի վերաբերելու յանձնարարութեան:

- Քաղաքական որեւէ նախաձեռնութիւն ներդաշնակել հայ ժողովուրդի ինքնահաստատման դժուարին՝ պայքարի եռակի հրամայականներուն հետ. առաջին՝ Արցախի ազատագրեալ կարգավիճակի եւ Հայաստանի անկախութեան ամբողջական, իրեն բախտորոշ կառուցումները Հայ Դատի մեծ պայքարին: Երկրորդ՝ սեփական ժողովուրդի հոգատարութեան ծառայող ընկերային-տնտեսական արդար համակարգի հաստատում: Երրորդ՝ հայութեան սեփական ուժի քաղաքական կազմակերպում, ժողովրդային խարխալով օժտուած եւ գաղափարական նկարագրի ունեցող կուսակցութեանց ուժեղացում:

Ամբողջ շրջանին մէջ մեծապետական թէ շրջանային ուժեր լծուած են 21րդ դարու աշխարհակարգին մէջ սեփական կշիռը վերահաստատելու եւ, ըստ հնարանորին, աւելիով ուժեղացնելու առաջնահերթ գորաշարքին: Ընդհանրական այդ հոսանքին դէմ յանդիման, հայ քաղաքական միտքը Հայաստանին ու հայ ժողովուրդին պարտք է՝ քաղաքական արժեքներուն հետ լուծումներով՝ համագրային մեր երթի հունաւորելու, հաւաքական մեր կամքը եւ ուժը իրի կարողականութեամբ շարժման մէջ դնելու եւ պատմական իր պատասխանատուութեան տեղը կանգնելու հաւատարմագրութիւնը:

ՔԱՆԻ ԴԵՌ ԶԵՆՔ ՅԱՆԿԱՆՈՒՄ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒԹԵԱՆ ԵՆԹԱՐԿԵԼ ԵՂԵՈՒՆԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒՆԵՐԻՆ, ԶԱՐԺԵ ՄԻԶԱԶԱՅԻՆ ԱԶԱԿՅՈՒԹԻՆ ԱԿՆԿԱԼԵԼ

Ստորեւ տրուած յօդուածը կը շարունակէ վերջին ժամանակաշրջանին երոպական կարգ մը երկիրներու խորհրդարաններէն Գերս Հայկական Յեղասպանութեան ճանաչման հարցը, ինչպէս նաև կ'անդրադառնայ այդ ուղղութեամբ հայրենի պետութեան առած տակաւին վտիտ քայլերուն:

Ֆրանսա, Իտալիա, Մուկտ, Զուիցերիա, Աւստրիա, Լիքսամպուրը - ահա այն վեց երոպական երկրները, որոնց խորհրդարանները օրակարգում՝ այսօրուան գրութեամբ արդէն մտցուած է Օսմանեան Կայսրութեան արեւելեան շրջաններում 1915-1916 բուականները իրականացուած գործողութիւնները օրակարգում: Այլ կերպ ասած, Հայոց Յեղասպանութեան ճանաչման ինչպիսիք ներկայումս, որպէս ընկալուածներն առարկայ, դրուած է եւրոպական քաղաքակրթութեան կողմը կազմող պետութիւններին վեցի քաղաքական շրջանառութեան մէջ:

Լսենք Հայաստանի արտաքին գործոց նախարար Վարդան Օսկանեանին. «Ես կարող եմ ասել, որ այս երկու տարուան ընթացքում, մենք իրօք ունեցել ենք բազմաթիւ ձեռքբերումներ: Հայոց Յեղասպանութեան միջազգային հանձման հարցը մտայնորէ՝ Քոչարեանի նախագահ դառնալու հետեւ առաջին օրը մեր արտաքին դիւանագիտութեան օրակարգում է, եւ մենք այդ հարցը հետապնդում ենք երբեք տարբեր մակարդակներում: Առաջին մակարդակը հետեւ Հայաստան - Թուրքիա երկխոսութիւնն է: Ի տարբերութիւն նախորդ բոլոր տարիների, ցանկացած հանդիպումների ժամանակ ինչպէս նախագահների, այնպէս եւ արտաքին գործոց նախարարների մակարդակով, այս հարցը միշտ քննարկուում է: Ճիշդ է, առաջնութեց դեռ չկայ, եւ այն հեշտ չի լինելու ապահովել, սակայն այս հարցը մենք միշտ պահում ենք մեր երկխոսութիւնների շրջանակներում: Երկրորդ մակարդակը Հայաստան - այլ երկրներ հարթակում է: Եկեք համեմատենք անցած եօթ տարիները այս երկու տարիների հետ: Նոյնիսկ եթէ յըստակ արդիւնքների՝ խորհրդարանների փաստացի ընդունման առումով արդիւնքներն այն չեն, սակայն արձանագրելով այն փաստը, որ այսօրուան դրութեամբ եւրոպական 6 մայրաքաղաքներում եւ խորհրդարաններում, հարցն արդէն օրակարգում է, դա. կարծում եմ, ինքնին մեծ առաջընթաց է: Եւ կայ երրորդ մակարդակ՝ բազմակողմ հարթակում, ուր մենք արձանագրել ենք երկու մեծ յաջողութիւն՝ ժընեւում եւ Նիւ Եորքում: Հայաստանի նախաձեռնութեամբ մենք անցկացրել ենք երկու քանաձեւ, որոնք վերաբերում են Յեղասպանութեան հուշակարգի 50ամեակին:

«Ճիշդ է՝ այնտեղ անուանապէս չի կըլում Հայոց Յեղասպանութիւնը, բայց այն փաստը, որ այդ նախաձեռնութիւնը եղել է Հայաստանի կողմից, եւ թէ՛ ժընեւում, թէ՛ Նիւ Եորքում՝ այսինքն է միաձայն, դիտարկելի է որպէս առաջին քայլ՝ կարգի ներկայացնելու մարդասիրական, համամարդկային ինչպիսի կարգավիճակում: Եւ այն հանգամանքը, որը այս ամէնի նախաձեռնողը Հայաստանն է, մեզ համար դառնալու է այն պարարտ հողը, որի վրայ ապագայում մենք կը կարողանանք արդէն այլ շրջանակներում քարտայանել Հայոց Յեղասպանութեան հանձման հարցը»:

Հ. Բ. Ը. Մ. - Հ. Ե. Ը. ԿԵԿԸՈՒԱԿԱՆ ԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ԱՊՐԻԼԵԱՆ ՀԱՄԱՔ
(Մեծ Եղեռնի 85Ամեակ)

Մասնակցութեամբ Է. Ե. Ը. ի բոլոր Մասնակիւներուն եւ Միաւորներուն:

Տեղի կ'ունենայ 2րդ քաղաքին, 19 Ապրիլ 2000. Երեկոյեան ժամը 8:00ին, Հ. Բ. Ը. Մ. ի Տեմիքեան Կեդրոնի դաշտին վրայ:

ՀԱՄԷՊ ՀԱՄԷՊ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Հովանաւորութեամբ՝

Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. ԱՐԱՄ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ
Նախագահութեամբ՝
ՀԱՅ ԵՐԵՐ
ՀԱՄԱՅ ՆԵԱՊԵՏԵՐՈՒ

Կազմակերպութեամբ՝

ՀԱԼԷՊԱԶԱՅ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՅԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ 85ԱՄԵԱԿԻ ՈԳԵԿՈՉՈՒՄ

Երկուշաբթի, 24 Ապրիլ 2000, Երեկոյեան ժամը 9:00ին կ'ընդհանրապէս Մշակութային Միութեան «Զ. Գարիբէլեան» սրահ:

Հաւատարմութեամբ քարտայանել յիշատակը մեր հաճատակներուն:

85ԱՄԵԱԿԻ ՈԳԵԿՈՉՈՒՄ
ՅԱՆՁՆԱՄՈՒՄ

Անշուշտ այս ամէնի ալքան էլ վատ ձեռքբերում չէ. եւ, թերեւս, մեծ յաջողութիւն, առաւել եւս լեւոնական Հայաստանի կողմից վարուած արտաքին քաղաքականութեան «նուաճումները» համեմատութեամբ: Մինչդեռ կայ մէկ այլ չորրորդ մակարդակ, որը պայմանակցութեան կարելի է դիտարկել Հայաստան - Հայաստան հարթակի վրայ: Այլ կերպ ասած, թիկունքում կայ մի տարածք, որի հայաբաժան գործընթացը իր բացարձակ ցուցանիշներին առումով չի դիմում 1915-1922ին իրականացուած Յեղասպանութեան (օգտագործելով այս եզրը) եւ կամ բունապաղտած բնակչութեան թուին, ու նոյնիսկ գերազանցում է այն: Կայ մի տարածք, որտեղ ազգային հեռուները եւ ազգի դաւանանքների զարմանալի չափով առատութեան պայմաններում (ընդ որում, շատ յաճախ յիշեալ երկու տեսակները միաձուլուած են մէկ անձի մէջ) միմեանց ուղղութեամբ արձակած կրակոցները այժմուկը լռեցնում է տուեալ տարածքի պետական եւ ազգային յաւակնութիւնների իօսքը՝ այս ամէնի համար չ'այտնաբերելով որեւէ պատասխանատու:

Եւ վերջապէս, կայ տարածք, որի լծակատեր այրերը, ի լուր եւ ի տես աշխարհի, ունակ են գտնուել լոկ սովորական կենսաբանութեանը՝ ներտեսակային բնագոյապաշտ պայքարի վերածել ազգային այն գաղափարը, որի մաս է կազմում Հայոց Յեղասպանութիւնը:

Հարց. - Նկատի առնելով նոյնիսկ այն հանգամանքը, որ այս ինչիւրը կարող է դառնալ եւ դառնում է քաղաքական շահարկումների առարկայ, վերոյիշեալ խորապատկերի վրայ որքանով է արդարացուած մեր համագրային դժգոհութիւնը այս կամ այն երկրի հանդէպ, եթէ ի հարկէ վերջինս իրեն անգոյնութիւն է բռնու տուել չհանաչելու Հայոց Յեղասպանութիւնը: Որքանով է նույնտակայարմար, երբ բովանդակ աշխարհի հիմնահարմարման, անբարեպաշտութիւնը դառնում է սեփական մեղքերի արդարացի միջոց եւ ապաքինում՝ ներազգային վերքերը:

Պատասխան. - Քանի դեռ մենք ինքներս չենք յարգում մեր ներկան եւ չենք ցանկանում պատասխանատուութեան ենթարկել սույտակ, կարմիր, կապուտ եղեռնի պատասխանատուներին, երեւի թէ չարժէ ակնկալել միջազգային գործնական որեւէ աջակցութիւն Հայոց Յեղասպանութեան հանձման հարցում: Եւ ոչ մի երկրից...

ԱՐԻՍ ՂԱԶԻՆԵԱՆ «Երկիր»

Ա. ՅԱԿՈՒԵ ԵԿԵՂԵՑԻ ԷՇՐԵՑԻԷ Ա. ՅԱԿՈՒԵ ԵԿԵՂԵՑԻ ԷՇՐԵՑԻԷ

ԱՒԱԳ ԾԱԲԹՈՒԱՆ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԺԱՄԱՆԱԿԱՅՈՅՅ

Ի փոխութիւն մեր ժողովուրդին կը ծանուցանենք Ա. Յակոբ Եկեղեցոյ մէջ Աւագ Ծաբթուան ընթացքի տեղի ունենալիք արարողութիւններու ժամանակացոյցը:

- **ԱՒԱԳ ՉՈՐԵՇՇԱԲԹ**
19 Ապրիլ
Յիշատակ Զրիստոսի Մատնութեան
- Աշակերտներու հաղորդութիւն՝ ժամը 7:30ին:
- **ԱՒԱԳ ՀԻՆԳՇԱԲԹ**
20 Ապրիլ
Յիշատակ Վերջին Ընթրիքի
- Առաւօտեան ժամերգութիւն՝ ժամը 7:30ին:
- Ա. Հաղորդութեան պատարագ՝ ժամը 9:30ին:
- Ունելուայ՝ կէսօրէ ետք ժամը 4:00ին:
Ունելուայի արարողութիւնը կը կատարուի եւ կը քարոզուի
- **ԳԵՐՊ. Տ. ԾԱՀԱՆ Ծ. ՎՐԴ. ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ**
- Կարգ Զարչարանաց՝ (Սաւարման Գիշեր), ժամը 7:30ին:
- **ԱՒԱԳ ՈՒՐԱԹ**
21 Ապրիլ
Յիշատակ Սաչելութեան եւ Թաղման
- Թաղման կարգ՝ կէսօրէ ետք ժամը 4:30ին:
- Թաղման կարգի աւարտին Սաչելութեան եւ Թաղման հոգեւոր երգերու կատարողութիւն Հայց. Առաքելական Եկեղեցոյ Հոգեւոր Երաքայնակցութեան Երիտասարդացի կողմէ:
- **ԱՒԱԳ ԾԱԲԱԹ**
22 Ապրիլ
Ճրագալոյց Ա. Յարութեան
- Առաւօտեան ժամերգութիւն՝ ժամը 8:00ին:
- Երեկոյեան ժամերգութիւն եւ ընթերցումներու ընթերցում՝ ժամը 4:00ին:
- Ճրագալոյցի Ա. պատարագ՝ երեկոյեան ժամը 5:00ին:
- **Ա. ԶԱՏԻԿ**
23 Ապրիլ
Յիշատակ մեր Տիրոջ Յիսուս Զրիստոսի հրաշափառ Ա. Յարութեան
- Ժամերգութիւն՝ առաւօտեան ժամը 7:30ին
- Ա. պատարագ՝ ժամը 9:30ին:

Կը հրակիրենք մեր եկեղեցոյ գաւակները վերոյիշեալ արարողութիւններուն:

ԹԱՂԱԿԱՆ ՈՐՈՇՈՒՐԴ Ա. ՅԱԿՈՒԵ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

ԵՐԻՏՈՍԻ ԹԱՂԱՆ ԹԱՓՈՐ

Աւագ Ուրբաթ, 21 Ապրիլ 2000ին, Մեր Տիրոջ Յիսուս Զրիստոսի Զարչարանաց, Ռաչելութեան ու Թաղման յիշատակին սրբազան արարողութիւնը պիտի կատարուի Նոր Մարաշի Սրբոց Զառանգի Մանկանց Եկեղեցոյ մէջ:

Այս առթիւ յետ արարողութեան քաղման հանգիստուոր թափօր պիտի կատարուի, մասնակցութեամբ քահանայից դասուն, Դպրաց Դասուն եւ ժողովուրդին: Եկեղեցական արարողութեան եւ թափօրին պիտի նախագահուի ու պիտի քարոզուի

ԳԵՐԸ. Տ. ԳԵՂԱՄ ԵՂՍ. ԽԱԶԵՐԵԱՆ
(Քարեան առաջնորդ Լիբանանի Հայոց)

Ժամերգութիւն ժամը 4:00ին
Թափօր ժամը 5:00ին

Կոչ կ'ուղղենք մեր ժողովուրդի բոլոր գաւակներուն, մասնակից դառնալու քաղման արարողութեան ու գորանալու մահով Յարութեան կերտած Զրիստոսի խաչով:

ՍՐԲՈՅ ՔԱՌԱՍՆԻՅ ՄԱՆԿԱՆՅ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ԹԱՂԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՀԱԿԱՌԱԿ ՀԱՍՏԵԽԱՐՀԱՅԻՆ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆԸ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳԵՐԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՄՆԱՅ ԱՌԱՆՑՔԱՅԻՆ

Այս պահին մասին նախատեսություններ կատարելու որեւէ փորձ պետք է նկատի առնել անցնող տասնամյակին ընթացքին ընկերություններում...

Յանախ կ'ըսուի, որ կապերը խզում են անցեալին հետ, եւ թէ երկար տարիք եւ շուկայի համաշխարհայինացումը կը տանին այս պահին մը...

Տնտեսական Համագործակցության և Ջարգարման կազմակերպությունը, նոր դարաշրջանի քաղաքական հակառակորդական ընտրանքներուն...

Հանգիստումը հասարակական կյանքի հարմարագիտական եւ տնտեսական անը կըրնայ միանալ հաստատություններու եւ արժեքներու...

Սրիանկ մըն է Եւրոպական Միությունը, որ տնտեսական գերիշխանությունը անկում կ'ապրի, եւ ուժը հետզհետե կը հակի դեպի Պրիբալու ու այլ շրջաններ:

Մոնթեռալի համալսարանէն Քիմոն Վալասը քաղաքական համաձայն, միջազգային դրութիւնը (իր ամենէն լայն առումով) հետզհետե դուրս կու գայ ազգային տնտեսականներու հակակշիռէն...

թեան դրութիւնը կ'անհետանայ՝ առանց երեւոյցի ալ լընտրանքի:

Նշեալ հանգիստումին ընթացքին իօսք առնողները նշեցին, որ աստիճանաբար կը շեշտուի անհատական եւ հասարակական միջազգային կազմակերպություններու, ինչպէս նաեւ ոչ կառավարական կազմակերպություններու ազդեցությունը:

Հանգիստումին ընթացքին նշուեցան նաեւ բազմաթիւ ընկերակցություններուն ազդեցությունը կառավարություններուն վրայ, համաշխարհային շուկային անկանոնությունը, տեղեկություններու տարածման վրայ հակակշիռ երեւութական բացակայութիւնը, ինչպէս նաեւ շարք մը տկար երկրներու մէջ մաքիսիսի իշխանութեան հաստատումը:

Եւ պիտի ըսէի, որ Եւրոպայի միացումը յատուկ պարգայ մըն է, ազատ ընտրանք մը, հիմնուած՝ պատմութեան (երկու աշխարհամարտեր) վրայ, եւ այս ընտրանքը Արեւմտեան Եւրոպայի մէջ կը դիտուի իբրեւ ազգային շահերը պաշտպանելու ձեւ մը՝ միացած հաստատություններու, համադրուած քաղաքականութեան եւ աշխատանքի նամբով:

Ինձի կը թուի, որ Եւրոպայ թէ այլուր, ազգայնականութեան անկումի նշանները քիչ են: Այդ նշանները վստահաբար չկան Եւրոպայում, Արիւստի, Չինաստանի եւ Ռուսիոյ մէջ, ոչ ալ՝ Ֆրանսայի, Բրիտանիոյ, Աւստրալիոյ, Իտալիոյ կամ Նոյնիսկ բոլոր մեծ տնտեսություններուն մէջ ամենէն ազգայնապաշտ որակուած Միացեալ Նահանգներու մէջ:

Փոխանակ ազգային ուժի եւ գերիշխանութեան լուծման իրականութեան, մենք կը տեսնենք պատրանքը: Եւրոպայի արդի ուժերը եւ ինքըրեքի մարտահրաւերը հաստատեցին ազգային իշխանութեան ձեւեր, բայց անոնք չեն փոխեր քաղաքական այն իրականությունը, որ շուկան եւ ինքըրեքը վերջին հաշուով ենթակայ են տնտեսական իշխանութեան, նոյնիսկ եթէ այդ իշխանութեան մեքանիզմները բարեփոխման կը կարօտին:

Միջազգային հաստատությունները, ներառեալ՝ ՄԱԿը եւ ռեզոլուտ ատեանները, անկախ օրինակներու չունին: Անոնցմէ ոչ մէկը «ժողովրդավարական» է: Անոնք գոյութիւն ունին, որովհետեւ շարք մը երկրներ ստորագրած են անոնց ծնունդ տուող համաձայնագիրներ: Սերիոս կարծակումի չենթարկուեցաւ «միջազգային ընտանիք»-ին կողմէ, որ քաղաքական արտադրություն չունի: Ան յարձակումի ենթարկուեցաւ դաշնակցած տնտեսություններու կողմէ, որոնցմէ իւրաքանչիւրը իր դերը պատշաճաբար ունեւոր:

Միջազգայնացած առեւտուրը եւ շուկան անհակաշոյն կը թուին, որովհետեւ քաղաքատնտեսական տիրույթ գաղափարախօսությունը կ'ըսէ, որ անոնք անկանոն պետք է ըլլան, ուրեմն՝ անհակաշոյն: Քլինթոնի վարչակարգի առաջին օրերէն ի վեր Միացեալ Նահանգներու արտաքին քաղաքականությունը կ'ուզէր, որ միջազգային շուկան անկանոն ըլլայ:

Այսուհանդերձ, երբ այս անկանոնությունը կը սպառնայ ազգային շահերուն կամ տնտեսական իշխանութեան, կանոնադրուած վերստին կը պարտադրուի («Միջազգային ընտանիք»-ին, այսինքն՝ Իրամական Միջազգային Ֆոնտիւն, Համաշխարհային Իրամատան կամ ճարտարապետականացած երկրներու որեւէ այլ

հաստատութեան կողմէ, երբեմն նոյնիսկ՝ առանձին երկրի մը կողմէ, ինչպէս՝ Մալթայի, որ ինքզինք կտրեց Ասիոյ տնտեսական տագնապէն):

Անշուշտ իրականութիւն է, որ անցնող տասնամյակին նոր ուժեր շատ յստակ փոփոխություններ յառաջացուցին ընկերութեան մէջ, բայց ինձի կը թուի, որ տնտեսական գերիշխանությունը այս հողովույրէն չազդուեցաւ: Երկրները տակաւին ունին այս համաշխարհային ուժերը հակակշոյն կամ շրջանցելու կարողությունը, թեւէ այդ մէկը հետզհետե անելի կը դժուարանայ (օրինակ՝ տեղեկություններու ալիքին պատճառով): Իրամի «շարժումները» անվիճելիօրէն կրնան հակակշոյն իր, եթէ կամքը կայ, իսկ այդ մէկը կախեալ է ուժի քաղաքականութենէն:

Միջազգային նոր հաստատությունները այսօր գոյութիւն ունին, պարզապէս որովհետեւ երկրները զանոնք յարմար կը նկատեն: Նախկին Եւրոպայում, այս օրերու համար ստեղծուած պատերազմական ռեզոլուտ ատեանները մեծ տնտեսություններուն համար հարցեր կը լուծեն: «Պատերազմական մնալուն ատեան մը անկարմար կը նկատուի Միացեալ Նահանգներուն կողմէ, որոնք կը փորձեն ստեղծել այդ աշխատանքը կամ կը մերժեն համաձայնագիրը ստորագրել:

Մէկ իօսքով, թեւէ յստակ է, որ կը գտնուի ինք համաշխարհային միջավայրի մը մէջ, սակայն եւ կը կարծես, որ տնտեսություններու իշխանությունը տակաւին առկայ է, անկա պարզապէս նոր ձեւերով ինքզինք կ'արտայայտէ եւ կը յարգէ կարգ մը սահմանափակումներ, որոնք նախապէս գոյութիւն չունէին:

Նրեանը Տարիներու Պատերազմէն ետք ստեղծուած դրութեան նկատմամբ էր լուծում բերել 30 տարիներու հողային, կրօնական եւ տնտեսական պայքարներէն ծնած տառապանքի եւ անկանոնութեան քառսին: Անոր վերջ մը դեմը եւ նոր գերիշխանություն հաստատելու համար պէտք պիտի ըլլայ հաւասարադրող ջրնցում մը: Այդ մէկը կարելի կը դառնայ, եթէ այսօր տարբեր հեռանկարներ ունենանք:

ՌԻՒԼԸՍ ՓՅԱՅ

«Ինքըրեքը շեշտուած էր ընտրուած թրիպիւն»

ԿԱՐԶՈՒ ԶԱՐԿԱՔԱՅԻՆ
•Պուրջ Համուտ, «Արմենիա» պոլիտեխնիկական ընկերությունը...

ՈՏՆԼՈՒՄՅԻ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆ
Ս. ԱՍՏՈՒԱԾԱԾԻՆ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՄԵԶ
Աւագ Հինգշաբթի, 20 Ապրիլ 2000, կէսօրէ ետք ժամը 5:00ին, Նոր Ատանայի Ս. Աստուածածին Եկեղեցւոյ մէջ...

ԿՈԶ ՀԱԼԷՊԱՀԱՅՈՒԹԵԱՆ
Հայկական Յեղասպանութեան 85ամեակի Ոգեկոչումը եւ դէպի Տէր Զօր ու Մարկատէ Ռեխտագնացութիւնը տեղի պիտի ունենան
Բարձր Հովանաւորութեամբ՝ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ԱՐԱՄ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ՄԵԾԻ ՏԱՆԵ ԿԻԼԻԿԻՈՅ
Նախագահութեամբ՝ Թեմիս բարեջան առաջնորդ ԳԵՐՇ. Տ. ՍՈՒՐԷՆ ԱՐՔ. ԳԱԹԱՐՈՅԵԱՆԻ
Ա.-ՈՒՄՏԱԳԼԱՅՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐԿԱՏԵ ԵՒ ՏԵՐ ԶՕՐ
24 Ապրիլ 2000, առաւօտեան ժամը 02:00ին:

ՈՏՆԼՈՒՄՅԻ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆ ՍՐԲՈՑ ԿԱՐԴԱՆԱՆՑ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՄԵԶ
Աւագ Հինգշաբթի, 20 Ապրիլ 2000, կէսօրէ ետք ժամը 4:00ին, Սրբոց Վարդանանց Եկեղեցւոյ մէջ, Ռոմիուայի արարողութիւնը պիտի կատարէ եւ պիտի քարոզէ
ԴՈԳԸ. Տ. ՄԱՇՏՈՑ ԿՐԴ. ԶՈՊԱՆԵԱՆ
Սիրով կը հրաւիրուի հաւատացեալ ժողովուրդը: Նոյն օրը առաւօտեան ժամը 10:00ին պիտի մատուցուի սուրբ եւ անմահ պատարագ եւ պիտի կատարուի հաւաքական խոստովանանք եւ ներկայ հաւատացեալներուն Ս. հաղորդութիւն պիտի բաշխուի:
ԹԱՂԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ Ս. ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

85 ԱՄԵԱԿԻ ՈԳԵԿՈՉՈՒՄ
ԱՊՐԷԼԵԱՆ ԵՂԵՌԵՒ ԶՈՒՆԵՐՈՒ
ԱՎԿԵՐՏԱԿԱՆ ՔԱՅԼԱՐԸԱԻ
Մասնակցութեամբ՝ Հայ Կաթողիկէ Վարժարաններու
Միջնորդական Վարժարան
Հայ Կաթ. Մեսրոպեան Բարձրագոյն Վարժարան
Հայ Կաթ. Պատրիարքարանի Գերոց Հարսոյան Վարժարան
Մեկնում՝ Հայ Կաթ. Մեսրոպեան Բարձրագոյն Վարժարանի քահնէն Հաւաք՝ Հայ Կաթողիկէ Պատրիարքարանի նահատակաց կողողին շուրջ
Տեղի կ'ունենայ, Չորեքշաբթի 19 Ապրիլ 2000, առաւօտեան ժամը 10 ին:

Բ.- ՅԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ 85ԱՄԵԱԿԻ ՈԳԵԿՈՉՄԱՆ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆ
24 Ապրիլ 2000, երեկոյեան ժամը 21:00ին, Կրթասիրաց Մշակութային Միութեան «Ջ. Գաբրիէլեան» սրահ:
ԱՅՍ ԱՌԻԹՈՎ ԿՈՉ ԿՈՒՂԴԵԼՁ ՀԱՍՏՅՆ ՀԱԼԷՊԱՀԱՅՈՒԹԵԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՈՏԱԿՑՈՒԹԵԱՄԵ ԵՒ ՄԵՐ ՆԱՀԱՍԱԿՆԵՐՈՒ ԶԻՇԱՍԱԿԸ ՅԱՐԳԵԼՈՎ ՆԵՐԿԱՅ ԸԼԼԱՆ ԿԵՐՈՅԻՇԵԱՆ ԶՈՅԳ ԶԵՆՆԱՐԿՆԵՐՈՒՆ:

ԽԱՄԱՐՄԱՆ ԳԻՇԵՐ ՍՐԲՈՑ ԿԱՐԴԱՆԱՆՑ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՄԵԶ
Աւագ Հինգշաբթի, 20 Ապրիլ 2000, Սրբոց Վարդանանց Եկեղեցւոյ մէջ, Նաւարման Գիշերուան ժամերու ընթացքին պիտի սկսի երեկոյեան ժամը 7:00ին:
Պիտի նախագահէ եւ պիտի քարոզէ՝ ԳԵՐՇ. Տ. ԳԵՂԱՄ ԵՊՍ. ԽԱԶԵՐԵԱՆ
(Բարեջան Առաջնորդ Լիբանանի Հայոց Թեմին)
Սիրով կը հրաւիրուի հաւատացեալ ժողովուրդը:
Իսկ Աւագ Ուրբաթ օրը, կէսօրէ ետք ժամը 4:00ին պիտի կատարուի Կարգ Թաղման եւ Թափօր:
ԹԱՂԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ Ս. ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

ՀԱԼԷՊ ՀԱԼԷՊ
ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ
Հայկական Յեղասպանութեան 85ամեակի Ոգեկոչման Կեդրոնական Մարմինի յառաջացուցած դէպի Մարկատէ եւ Տէր Զօր ու Ռեխտագնացութեան կազմակերպիչ յանձնախումբը, այս յայտարարութեամբ մեր համայն ժողովուրդին, առ ի գիտութիւն կը փոխանցէ ուխտագնացութեան մասին հետեւեալ գործնական տեղեկանքը:
Բարձր Հովանաւորութեամբ Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Արամ Ա. Կաթողիկոսի Մեծի Տանն Կիլիկիոյ, համաժողովրդային ուխտագնացութիւն տեղի պիտի ունենայ 24 Ապրիլ 2000, Երկուշաբթի վաղ առաւօտեան, դէպի Մարկատէ եւ Տէր Զօր:
- Ուխտաւոր մեր ժողովուրդը անհրաժեշտ է, որ մասնակցութեան մասին արձանագրութիւն կատարէ հետեւեալ կեդրոններէն մէկուն մէջ անպատճառ, 12 Ապրիլ 2000էն մինչեւ 19 Ապրիլ 2000, Չորեքշաբթի երեկոյեան:
Արձանագրութեան կեդրոններ՝
●Ս. Զառ. Մանկանց Մ. Եկեղեցւոյ թղ. գր. հեռ. 2246258
●Ս. Աստուածածին Եկեղեցւոյ թղ. գր. հեռ. 4646352
●Ս. Գերոց Եկեղեցւոյ թղ. գր. հեռ. 4650288
●Ս. Գր. Լուսաւորիչ Եկեղեցւոյ թղ. գր. հեռ. 4644040
●Շ. Ե. Միութեան ակումբ, Թիլիզ հեռ. 2213350
●Ն. Ս. Ս. Միութեան ակումբ հեռ. 2242043
●Թ. Մ. Միութեան ակումբ հեռ. 2211905
●Շ. Բ. Ը. Միութեան կեդրոն հեռ. 2248930
- Մասնակցութիւնը պիտի ըլլայ անվճար:
- Մեկնումի վայր եւ ժամ՝ Ս. Աստուածածին Եկեղեցի, Ա. Ս. Ժ. Տուն, 24 Ապրիլ 2000, առաւօտեան ժամը 6:30ին:
ՌԻՄՏԱԳԼԱՅՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԻՉ ՅԱՆՁՆԱՄՈՒՍԲ

ՀՐՈՅՑ՝ ՊԱՏՄԱԲԱՆ ԻՎ ԹԵՌՆՈՆԻ ՇԵՏ

«ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՅԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՃԱՆԱԶՈՒՄԸ ԲԱՅԱՐՁԱԿ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏՈՒԹԻՆ Է»

Ընթերցողը տեղեակ է, որ Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան կազմակերպած «Հայկական Յեղասպանութեան այժմեականութիւնը» ձեռնարկին առիթով անցեալ շաբաթ Լիբանան կը գտնուէին ֆրանսացի պատմաբան Իվ Թեռնոն Եւ Յ. Յ. Արեւմտեան եւրոպայի Հայ Դատի Պաշտպան Յանձնարարութիւնի ատենապետ Արա Գրիգորեան:

«Ազդակ» հարցազրոյցներ ունեցաւ անոնցմէ իւրաքանչիւրին հետ՝ արծարծելով Հայկական Յեղասպանութեան ճանաչման եւ այդ գծով քաղաքական ու պատմաբանական աշխատանքներու վերաբերող հարցեր:

Իվ Թեռնոն, որ պատմաբան է եւ վիրաբուժ, շուրջ 30 տարիներ է վեր կ'ուսումնասիրէ Հայկական Յեղասպանութիւնը եւ անոր ճանաչման հարցին զանազան երեսները: Ան գիրքեր եւ բազմաթիւ յօդուածներ հրատարակած է Յեղասպանութեան եւ ուրացումի հարցերուն շուրջ. անոր գիրքերէն է «Հայերը. Յեղասպանութեան մը պատմութիւն» (1977), «Հայկական Հարցը» (1983), «Ընդունութիւն» Յեղասպանութեան մը ուրացումին շուրջ» (1989), «Ուրացումի մասին» եւ այլն: Ինչպէս իր գիրքերուն, յօդուածներուն ընդմէջէն, անոր հետ մեր գրոյցին ընթացքին ճան, Իվ Թեռնոն Հայկական Յեղասպանութիւնը եւ անոր ուրացումը ներկայացուց իբրեւ գերազանցապէս մարդկային հարց մը, որուն ճանաչումը անհրաժեշտ է ոչ միայն հայութեան, այլեւ՝ Թուրքիոյ եւ մարդը աշխարհին համար:

Ստորեւ կը ներկայացնենք Իվ Թեռնոնին հետ մեր գրոյցը մարդու յարգանքներ (Արա Գրիգորեանին հետ մեր հարցազրոյցը պիտի տանք «Ազդակ»-ի Ուրբաթ, 21 Ապրիլի թիւով):

ՀԱՄԻՆՈՒՄ. - Առաջին հերթին, կրնա՞ք մեզի պատմել ձեր «ուղեւորութիւնը» Հայ Դատի եւ Հայկական Յեղասպանութեան ընդմէջէն:

Իվ Թեռնոն. - Ես մասնագիտութեամբ վիրաբուժ եմ: Նախ ուսումնասիրած եմ Բ. Աշխարհամարտին ընթացքին հերթերու կեդրոնացման ճամբարներուն մէջ նացի բժիշկներուն գործառնականութիւնը: Այն աշխատանքին շնորհիւ է, որ ես հասկցայ. թէ ի՞նչ կը նշանակէ մարդկութեան դէմ ոնկր եւ ցեղասպանութիւն: 1972-ին սկսեալ է. որ նետաքրքրեցայ Հայկական Հարցով: Ես հայ չեմ. բայց կ'ուզէի ծանօղելու Ա. Աշխարհամարտի անցուդարձերը: Այդ օրերուն ոչ հայ մարդիկ չկային այս հարցով նետաքրքրուող: շատ լաւ ընդունելութիւն գտայ նախորդին մօտ եւ կարելի է ըսել. որ «միտոսեցայ»: Հայկական Հարցին մէջ: Յեղասպանութեան վերաբերեալ գիրք մը գրեցի եւ ան աւելի քան 25 տարի է ի վեր կ'ուսումնասիրեմ Հայկական Յեղասպանութիւնը:

Հ. - Ձեր գրութիւններուն մէջ գրայի է, որ Հայ Դատը կր յերկայացնէ իրեն համամարդկային հարց:

Պ. - Ճիշդ է եւ կը կարծեմ. թէ այդ մօտեցումը նիւթակալ է: Յանախ իւրաքանչիւր դատ կը սանձաւանձաբար տուեալ համայնքով, ժողովուրդով կամ քաղաքական շրջանակով: Սակայն կայ հասարակաց դատ մը՝ մարդկային իրաւանց հարցը. եւ երբ տեղի կ'ունենայ 1915-ի եղիտիւնի նման դէպք մը. ամբողջ մարդկութիւն է. որ կը վիրաւորուի: Պատմաբան մը անշուշտ պէտք է ըլլորէ որոշ ժամանակաշրջան մը. սակայն այդ հարցին ընդմէջէն (իմ պարագային՝ Հայկական Յեղասպանութեան) ամբողջ մարդկութեան նապաստանը հարուածներն են. որոնք կը վերլուծուին:

Հ. - Ձեր գիրքերէն մէկուն մէջ կ'ըսէք. «Թուրք պետութիւնը ոչ միայն կ'ուրանայ երիտօրէրներուն գործած Յեղասպանութիւնը (...). այլեւ ոչ մէկուն զայն հաստատելու իրաւունք կու տայ»: Այս հաստատումը հետաքրքրական է ուրացողական քաղաքականութեան առումով: Ձե՞ք կարծիք, որ Թուրքիան այս ձեւով կ'ուրա-

նայ նաեւ ինքն իր պատմութիւնը:

Պ. - Թուրքերը փակուած են ուրացումի գործընթացի մը մէջ. որ իրենց կը վնասէ. սակայն իրենք տակաւին չեն անդրադառնար այս իրողութեան. իրենց ինքնութիւնն է. որ հարցականի տակ կ'առնուի: Երբ ժողովուրդ մը չի կրնար իր պատմութիւնը ընդունիլ. անկախ անկարող կը դառնայ իր ինքնութեան պատասխանատուութիւնը ստանձնելու: Ես կը կարծեմ. որ Հայկական Յեղասպանութեան, ինչպէս նաեւ բուրք պատմութեան այլ հանգրուաններու ուրացումով Թուրքերը իրենք իրենց կը վնասեն, այսինքն իրենց պատմութեան վերաբերեալ կը ստեղծեն առասպելական եւ սուտ պատկեր մը. ժողովուրդ մը միշտ պէտք է ընդունի եւ իր մեծութիւնը, եւ իր սխալները: Յստակ է. որ այս չէ Թուրքերուն պարագան: Թրքական կառավարութիւնները Թուրքիոյ դարձուած պատկեր մը կը փոխանցեն իրենց ժողովուրդին:

Հ. - Ի՞նչպէս կը տեսնէք անցնող դարաշրջանին ընթացքին մարդկութեան մօտեցումներուն հոլովութիւնը՝ ազգային դատերու նկատմամբ: Քաղաքական եւ պատմական ի՞նչ վերլուծում կը կատարէք այն իրողութեան, որ մարդկութիւնը եւ մեծ պետութիւնները տակաւին չեն ճանչնար Հայկական Յեղասպանութիւնը:

Պ. - 20րդ դարը անկիւնադարձային «պահ» մըն էր: Մենք տեսնեց ճեղքասպանութիւններու բազմապատկումը եւ միաժամանակ՝ Մարդկային Իրաւանց գարգացումը: 20րդ դարու ամբողջ ուղեւորութեան ընթացքին արհաւիրքը անցաւ եւ միաժամանակ ծնաւ սրբագրումի շարժումը՝ միջազգային օրէնքներու գարգացումով: Այսպէս կ'ուրուագծուի 21րդ դարու պայքարը, որ Յեղասպանութեան դէմ պայքարին պարագային կ'ամփոփուի երկու բառերու մէջ՝ կանխարգիլում եւ ճշգրտում: Այս երկու եզրերը, որոնք գործածուեցան 1948-ի հռչակագրին մէջ, հարցին բանալիներն են. կարեանք կանխարգիլել ոնկրները եւ պատժել ոնկրագործները: Անշուշտ կարելի չէ պատժել հայերը սոյանունովները, որովհետեւ անոնք մահացած են. այսուհանդերձ, նախկին Եուրոպայի տղայ, Բուրնա, ոնկրներուն նամար կ'ազմուող դատական ատենակներու եւ Միջազգային Ոնկրագատ ատենակ կ'ազմութիւնը միայն ձեւ է՝ խուսափելու համար շարդերու կրկնութեան: Անհրաժեշտ է. որ մարդասպանները, սրբագործները հասկնան. որ իրենք պաշտպանուած չեն եւ ոչ ալ՝ անպատժելի:

Արդ, 20րդ դարու բոլոր ճեղքասպանութիւններուն պարագային. ոնկրագործները վստահ էին. որ իրենց ոչ մէկ վտանգ կը սպասուար: Անոնք պաշտպանուած էին իրենց կառավարութիւններու կողմէ: Հետեւաբար. երբ եուրոպայ մը, ռուստացի մը կամ իւրուար մը կը ձեռքաւարուի ոնկրի համար. կը նշանակէ, որ փոփոխութիւն մը տեղի կ'ունենայ: Կարելի է ըսել. որ երբ այս գործընթացը սկիզբ առնէր Ա. Աշխարհամարտի աւարտին, այսինքն՝ երբ Սեւրի դաշնագիրը կիրարկուած ըլլար, մօտեցումները կը փոխուէին. եւ Հայկական Յեղասպանութեան յաջորդող նմանօրինակ ոնկրներու առաջը կ'առնուէր:

Հ. - Ինչպէ՞ք, որ Հայկական Յեղասպանութիւնը իրագործողները կարելի չէ պատժել, որովհետեւ անոնք մահացած են: Հետեւաբար Հայկական Յեղասպանութեան ճանաչման աշխատանքը կը տարուի: Հիմնականօրէն ուսումնասիրութիւններուն ճամբով: Արդե՞ք, ուստի ձեզի, այս պայքարը հետզհետէ պիտի վերածուի ակադեմական շրջանակներու լռանակին:

Պ. - Ո՛չ, այս պայքարը երբեք զուտ ակադեմական բնույթ չի կրնար ունենալ: Երբ կարելի չէ ոնկրագործները պատժել, նուազագոյնը կարելի է իրականութիւնը ըսել: Կը կարծեմ. որ ուրացումը նաեւ ոնկր մըն է. անկախ մաս կը կազմէ Յեղասպանութեան: Յեղասպանութիւնը ուրանալով թրքական կառավարութիւնները իրենք գիրքեր կը գետեղեն ոնկրին շրջագծէն ներս. նոյնպէս, Յեղասպանութեան ուրացումը կառուութեան համար երկրորդ մահուան կը նմանի, շարունակուող մահուան: Մեռելները պէտք է բաղուին. երբ կարելի չէ զանոնք ֆիզիքապէս բաղել, պէտք է առնուազն կարեւոր մտքով բաղել. ուրացումը կ'արգիլէ այս սուգին ամբողջացումը: Այսպէս է. որ ոնկրային գործընթացը կը շարունակուի, նոյնիսկ երբ շարդ տեղի չ'ունենար:

Հ. - Ի՞նչպէս կը տեսնէք Հայութեան կեցուածքը այս ուրացումին դէմ յանդիման:

Պ. - Այն շրջանակներուն մէջ, որոնց ծանօթ եմ, կրնամ ըսել, որ հայերը ամբողջովին միակամ կեցուածք ունին այս գծով: Ինչպէս գիտեք, Ֆրանսայի մէջ Ապրիլ 24-ի Յանձնարարութիւնը կը համարուի բոլոր հոսանքները:

Մանօր ըլլալով կուսակցութիւններու եւ մտածելակերպերու զանազան հակադրութեանց կրնամ հաստատել, որ Հայկական Յեղասպանութիւնը միացման ազգակ մըն է: Բոլոր անոնք, որոնք իբրեւ հայ կ'ապրին, կայուած կը գգան Յեղասպանութեան հարցին: Մահաւանդ այսօր. երբ ուրացողական քաղաքականութիւնը հետզհետէ աւելի նեղ կը դառնայ:

Հ. - Կր կարծէ՞ք, որ Հայութեան մօտեցումին եւ կեցուածքին մէջ կայ պակաս մը՝ ինքնարժեքներուն եւ ինքնահաստատումի իմաստով:

Պ. - Իրաւունք ունիք: Կը կարծեմ, որ կայ մահաւանդ ծանօթութիւններու, տեղեկութիւններու պակաս մը: Երբ հայերը կ'ուզեն իսկապէս մասնակցել Յեղասպանութեան ճանաչման գործընթացին, ամէն բանէ առաջ անհրաժեշտ է, որ անոնք իմանան դէպքերու մանրամասնութիւնները: Տիրուր է այս մէկը ըսել, բայց մեծ է թիւը այն հայերուն, որոնք չեն գիտեր, թէ ճիշդ ի՞նչպէս պատրաստուեցաւ 1915-ի եղիտը, ի՞նչ տեղի ունեցաւ 1915-1916 թուականներուն եւ հետագային: Ըստ իս, Օսմանեան Կայսրութեան շրջանի հայոց պատմութեան մանրամասնութիւններուն իրագրել ըլլալ անհրաժեշտ է՝ ինքնագիտակցումի համար:

Հ. - 1965 թուականին Հայութիւնը մէկ կողմ գրաւոր իրաւունքները պահանջատէր կեցուածք որդեգրեց: Զինեալ պայքարի հանգրուանէն ետք, այսօր Հայութիւնը կը գտնուի խոր կացութեան մէջ: Ի՞նչ է ձեր կարծիքը նշեալ անցումներուն եւ ներկայ իրավիճակին գծով:

Պ. - Ես այդպէս 1965-ի անցումային շրջանը: Առաջին հետք. որ ես չփման մէջ մտայ հայութեան հետ. Ապրիլ 24-ը տակաւին լացի օր էր. կը տեսնէի իբր արհաւիրքը ներկայացնող բեմականացումներ... սակայն այս ողբը արդիւնք չէր տար: Կը կարծեմ. որ առաջին գիտակցումը տեղի ունեցաւ Յեղասպանութեան 50ամեակին ըլլալ Խորհրդային Հայաստանի մէջ. ըլլալ Սփիւռքի: Այս գիտակցումը ստեղծեց իր ուսմ մը եւ հաստատուեց մը: Այս. եղաւ նաեւ 1975-1983 ժամանակահատուածը, որ կը կոչուի «գլխին-բալ պայքարի շրջան». եւ որ ունեցաւ իրեն յատուկ դժուարութիւնները. բայց հայերը այլեւ չէին հանդուրժեցր նուատացումը: Կը կարծեմ, որ ներկայիս հայութիւնը համոզուած է, որ անհրաժեշտ է դիւանագիտական պայքար մղել: Հայութիւնը այդ աշխատանքը կատարելու միջոցները ունի եւ առաւել յարթելու վստահութիւնը:

Հ. - «Հայկական Յեղասպանութեան այժմեականութիւնը» գրքին ձեր յօդուածին մէջ գրուած է, որ փաստաթուղթերու ընդունելութեան մասին: Կրնա՞ք մանրամասնել:

Պ. - Պատմաբան մը կը զբաղի իրականութեան բացայայտումով: Հետեւաբար իր տեղեկութիւնները կարելի է նաեւ փաստաթուղթերէ. որոնք պէտք է վերլուծուին քննական մօտեցումով. այսինքն՝ կարելի է համոզուած ըլլալ, որ փաստաթուղթ մը վաւերական է. բայց անկախ կրնայ ընդունելի չըլլալ: Այս է պարագան Անտոնեանի փաստաթուղթերուն (ծանօթեթերկրամերը), որոնք հիմնաւորած են Ապրիլ 24-ի յիշատակութեան ձեւակերպումը:

Ես անձնապէս համոզուած եմ, որ անոնք վաւերական են, սակայն անոնք լաւապէս չեն ներկայացուած Անտոնեանի կողմէ (որ պատմաբան մը չէր), այդ փաստաթուղթերը անհետացած են: Կը կարծեմ, որ տակաւին չգործածուած այնքան փաստաթուղթեր կան, որ կարիքը չկայ օգտագործելու «անընդունելի» փաստեր: Պէտք է ըսել իրականութիւնը այնպէս, ինչպէս որ կը ներկայանայ անկախ, եւ ինչպէս որ ուսումնասիրութիւնները կը բացայայտեն:

Գրքին մէջ նշուած է, որ ներկայիս վերանաւազմելի են Կիւրթիւնի Լեփսիուսի քաղաքական դիրքորոշումը գերման իշխանութիւններուն նկատմամբ, Ա. Աշխարհամարտի ընթացքին: Այս մէկը չի նշանակել, որ Լեփսիուսի հրապարակումները սխալ էին, այլ այն, որ Լեփսիուս կը գտնուէր կացութեան մը մէջ, որ քաղաքական առումով անկախ չէր: Այս է հարցը. պէտք է աշխատիլ հարցերը իրենց ծիրէն ներս տեղաւորելու համար:

Հայկական Յեղասպանութեան վերաբերեալ

փաստաթուղթերու վրայ 25 տարի աշխատելէ ետք կրնամ հաստատել. որ բնաւ չեմ հանդիպած հակառակ ուղղութեամբ գացող իսկական վաւերաբուրի. չեմ խօսիր բուրքերու կողմէ պատրաստուած «փաստաթուղթերու» մասին: Բոլոր ուսումնասիրութիւնները, բոլոր փաստաթուղթերը կը հաստատեն Յեղասպանութիւնը:

Ուրացումը հակասակաւորէն դրական ազդեցութիւն ունեցաւ. ուրացումը դրոյց պատմաբանները, որոնք աւելի մեծ թիւով ուսումնասիրութիւններ կատարեցին, եւ անոնց բոլոր աշխատանքները կ'ըսեն Հայկական Յեղասպանութեան իրականութիւնը:

Հետեւաբար կը կարծեմ, որ պէտք է մէկ կողմ դնել այն փաստաթուղթերը, որոնք ընդունելի չեն:

Հ. - Ուրեմն դուք կ'ըսէք, որ երբ ուրիշներուն հետ կը խօսինք, կարելի է առարկայական ներկայացման ձեւ որդեգրել:

Պ. - Այո, եւ փաստաթուղթերը չընտրել ըստ մեր հետապնդած նպատակին. այլ պարզապէս ներկայացնել այն վաւերաբուրքերը, որոնցմէ վստահ ենք: Օրինակի համար՝ երբ դիտարկուած մը դէպք մը կը նշէ կամ հիւստատու մը տեղեկագիր մը կը լլղէ, կրնանք վստահ ըլլալ. որ այդ փաստաթուղթը վաւերական է:

Հ. - Կր կարծէ՞ք, որ ոչ Հայերուն պէտք է ներկայացնել այն Հայերէն գրութիւնները, որոնք կը պատմեն Յեղասպանութեան արհաւիրքը:

Պ. - Շնորհակալ եմ, այս հարցումին համար. որովհետեւ ես այդ ուղղութեամբ կ'երթամ: Այսինքն կը կարծեմ, որ ուրացումին ամէնէն ժիտական հետեւանքներէն մէկը այն էր. որ հայերը, հակառակ իրենց ունեցած մեծաքանակ փաստերուն, մտածեցին որ «ոչ հայերուն արդէն իսկ չեն հաւատար, մեզի երբեք պիտի չհաւատան»: Հետեւաբար այդ բոլոր փաստերը, գրաւոր թէ բերանացի, ամբողջովին չգործածուեցան: Հիմա, որ վերադարձները այլեւ չկան, պէտք է շատ արագօրէն թարգմանել եւ հրատարակել նշեալ գրութիւնները, որովհետեւ անոնք կ'ամբողջացնեն տեղեկութիւնները:

Յեղասպանութեան մը մէջ երբեք «տիրապետ» կան. դանիւր, գոնը եւ վրան: Իհնիւր արդէն իսկ շատ չի խօսիր: Վկաներու արտաշատութիւններուն վրայ է. որ հիմնուեցաւ Յեղասպանութեան ճանաչումը: Վերադարձներուն, զոհներուն վկայութիւններէն փոքր մաս մը հրապարակուեցաւ: Կը կարծեմ, որ այս աշխատանքը հիմնական է, որովհետեւ զոհներուն վկայութիւնները ամբողջովին տարբեր մօտեցում մը կը ներկայացնեն:

Տրամագրութեան տակ ունիմ վերադարձի մը վկայութիւնը. ան 8-10 տարեկան էր Յեղասպանութեան օրերուն եւ կը պատմէ, թէ ինչպէս սպանուեցին իր հարազատները: Շատ կարեւոր է. որ այս յիտակները նաեւ ներկայացուին:

Յեղեկութիւններու այս ամբողջացումը անհրաժեշտ է Հայկական Յեղասպանութեան բոլոր երեսներու ուսումնասիրութեան համար: Յեղասպանութեան վերլուծումը տակաւին աւարտած չէ:

Հ. - Իսկ ի՞նչպէս կը կարծէք, որ պէտք է ներկայացնուին այն վկայութիւնները: «Ընդունելութիւններ» տարբեր հարց մը չկա՞յ այս պարագային:

Պ. - Ըստ իս, բաւարար չէ հայերէնով գրուած յուշերը թարգմանել ֆրանսերէնի. անգլերէնի, կամ այլ օտար լեզուի մը: Պէտք է գոյգ մօտեցում որդեգրել բնագիրը եւ մեկնաբանութիւնը: Անհրաժեշտ է. որ պատմաբաններ վերլուծեն եւ մեկնաբանեն բնագիրները. այս մօտեցումով է, որ կարելի պիտի ըլլայ հասկընալ եւ բացատրել Յեղասպանութիւնը: Խորքին մէջ այս աշխատանքին գծով հիմնական հարցը հրատարակութեան ծախսն է. որովհետեւ աշխատանքը միշտ պատրաստ է:

Հ. - Ի՞նչպէս կը պատկերացնէք Հայաստանի Հանրապետութեան դերակատարութիւնը՝ Հայկական Յեղասպանութեան ճանաչման գործընթացին մէջ:

Պ. - Տակաւին վերջերս Հայաստան կը գտնուէի թէ. այցեցեցինք Յեղասպանութեան բանագարան: Յետակ է. որ Հայկական Յեղասպանութեան ճանաչումը առաջնահերթութիւն չէ, այն իմաստով. որ այդ աշխատանքը կը իսկագրէ Թուրքիոյ եւ կամ Ազրայէյանի հետ յարաբերութիւնները: Կը կարծեմ, որ դերերու իսկական բաժանում կայ: Հիմնականիմ Հայաստանի Հանրապետութիւնը Թուրքիոյ եւ կամ Ազրայէյանի հետ իր յարաբերութիւններուն նախապայման պիտի չեղծէ Յեղասպանութեան ճանաչումը. չի կրնար: Միւս կողմէ, սակայն. Սփիւռքը շատ մեծ դեր կրնայ խաղալ եւ յստակ կեցուածք որդեգրել: Հայկական Յեղասպանութեան ճանաչումը բացարձակ անհրաժեշտութիւն մըն է:

Հ. - Ի՞նչ իմաստ կու տաք «Հայկական Յեղասպանութեան այժմեականութիւնը» արտաշատութեան:

Պ. - Յանախ փրանսայի մէջ երբ կը խօսինք Հայկական Յեղասպանութեան մասին, միշտ ալ կ'ըլլար մէկը, որ կ'ըսէր. «Հին պատմութիւն է, 85 տարի անցած է» եւ այլն: Ես կ'ուզեմ ըսել. թէ այնքան ատեն որ Յեղասպանութեան հարցը ճանաչումով չէ փակուած, անկախ կը մնայ այժմեական: Հայ Դատի Պաշտպան Յանձնարարութիւնը հրատարակած գրքին համար կատարուած պատմաբանական ուսումնասիրութիւնները ցոյց կու տան, որ այս հարցը որքան այժմեական է:

ԱՍՑՀԻԼ
 ՀԻՄՆԱՆՈՑԱՅԻՆ ԱՊԱՐԿԱԳՈՒԹԵԱՆ ԻՐԱՑՈՒՄՈՒԹԵԱՆ ԱՏՈՒԿ

ԱՊԱՐԿԱԳՈՒԹԵԱՆ ԱՅԿՆԻՍ
 ՍՕՏ ԿԸ ԱՍՆԱՍ ԱՆԵՒ ԼՕՏԻ
 «Ա. ՊՈՒԼՂՈՒՐՃԵԱՆ»
 ԸՆԿԵՐԱԲԺՃԿԱԿԱՆ ԿԵՂՈՒՆԵՒ
 100 ԱՄԵՐԻԿԱՆ ՏՈՒՆԻ
 ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

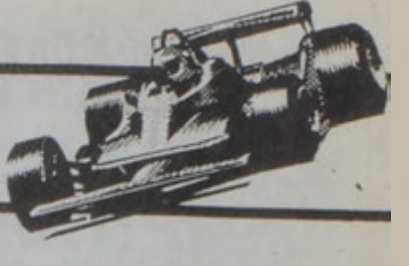
BANKERS ASSURANCE SAL
 NASCO & ASSOCIATES GROUP

MedNet

ԱՏՈՒԿ - ԱՅԿՆԻՍ ԶԵՆ, Ա. ՅՈՒՐԱ ԴԵՆ, 01/262231 - 01/242556-7

Մ Ա Ր Զ Ա Կ Ա Ն - Ա Շ Խ Ա Ր Կ

ՓԻՆԿ ՓՈՆԿ. ԼԻՐԱՆԱՆԻ ԱՌՈՅԵԱՆՈՒԹԻՒՆ

Հ.Մ.Ը.Մ. ԼԱԻ ԶԵՒՈՎ ՍԿՍԱԻ ԵՂԱՆԱԿԸ

Լիրանանի փինկ փոնկի տղոց խմբային ախտեանու- թիւեր սկսաւ երկէ: Մրցաշարին կը մասնակցին 12 խումբեր, որոնց շարքին Հ.Մ.Ը.Մ.: Մրցաշարքը կ'ըն- թանայ մէկ խմբակի դուրսեան: Վերջին երկու դրոշմ- րը գրաւող կազմերը կը փոխադրուին Բ- դասակարգ: Հ.Մ.Ը.Մ. երկէ 3 - 0 արդիւնքով տապալեց Լիււա Սայտան եւ Ըրնէթ Շահուանը: Վաղը, մեր տղաքը ժամը 8:00ին, ժամհուրի դէմ կը մրցին, իսկ 7:30ին՝ Քաֆար- շիմայի դէմ, Մոն Լա Սայի մէջ:

Աղջկանց ախտեանութիւերը կը սկսին 2 Մայիսին: Փինկ փոնկի մէջ Հ.Մ.Ը.Մ. միշտ ալ գրաւած է առաջ- նահերթ տեղ Լիրանանի տարածքին, աղջկանց թէ տղոց պարագաներուն հաւասարակ:

Պէտք է ամէն գնով տէր կանգնինք, բանիւ եւ գոր- ծով, որ փինկ փոնկի մեր խումբերը մնան ի պատու: Ըստ երեւոյթին այսուհետեւ առաւելաբար անհատ- կան նման մարզերու մէջ է (փինկ փոնկ, աթլետիզմ, հեծեյարչաւ, ճատրակ), որ Հ.Մ.Ը.Մ. պիտի մնայ առա- ջատար դիրքերու վրայ, հետեւաբար պէտք է քանակա- պահել մեր առաւելութիւնը միւսներէն:

Ասիկա առաջին հերթին կ'ենթադրէ, որ մեր համա- կիրները առաւելագոյն թիւով ներկայանան այս մր- ցումներուն եւ քաջաբերեն մեր տղաքն ու աղջկաները, որոնք ինչպէս ֆուտբոլն ու պասքեթպոլը, կարիքը եւ անշուշտ իրաւունքը ունին յարստական նեցուկ վայելե- լու: Զգանանք գոնէ այս մէկը անոնց:

ԼԵՎԱՍԻ ՇԱՐԱԹԱՎԵՐՁԻ ՄՐՅՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ԶԱՅՏԱԳԻՐԸ

Յառաջիկայ Շաբաթ օր, Լեւոն եւ Սոֆիա Յա- կոբեան քուէճի դաշտին վրայ տեղի պիտի ունե- նան Հ.Մ.Ը.Մ. ԼԵՎԱՍԻ յանձնախումբին կողմէ կազմակերպուած պասքեթպոլի մրցումները:

Ստորեւ՝ մրցումներու յայտագիրը, որոնք բո- յորն ալ տեղի պիտի ունենան Շաբաթ, 22 Ապրի- լին:

- Ս. Խանամիրեան - Յառաջ (միջակ աղջիկներ) 12:00ին
- Յառաջ - Եղիշէ Մանուկեան (մեծ տղաք) 12:45ին
- Ճեմարան - Նուպարեան (միջակ տղաք) 1:30ին
- Սոֆիա Յակոբեան - Ճեմարան (մեծ տղաք) 2:15ին
- Ճեմարան - Ս. Խանամիրեան (մեծ աղջիկներ) 3:15ին
- Ս. Հոյիսիմեանց - Սոֆիա Յակոբեան (միջակ աղջիկներ) 4:15ին
- Կ. Բ. Վ. - Մեարուպեան (մեծ աղջիկներ) 5:00ին
- Կ. Բ. Վ. - Արեւալեց (մեծ տղաք) 6:00ին

ԱԹԼԵԹԻԶՄ

ԼԱԿԱԹ ՇԱՀԵՅԱԻ ՊՈՍԹԸՆԻ ՄԱՐԱԹՈՆԸ

Լակաթ կը հասնի ժամանակը գիծ

Քենիացի էլիա Լակաթ շահեցաւ Պոսթընի 104րդ մա- րաթոնը, երկէ:

Յաջողորարար 10րդ տարին է, որ քենիացիք կը տիրա- պետեն այս հուշակաւոր իրադարձութեան:

Երկրորդ հանդիսացաւ եթովպիացի կեցանքեան Լակ- րա, իսկ երրորդ նախապէս երկու անգամ այս տիտղո- սը շահած քենիացի Մոգրո թաւոնը:

27 տարեկան Քաթրին Ն'տերեպա շահեցաւ աղջկանց տիտղոսը: Յաջողորարար երեք տարի մրցումները շահած եթովպիացի Ֆաթոմա Ռոպա հանդիսացաւ երրորդ:

Այսպէսով, ափրիկեցիք փաստեցին, որ կը մնան մա- րաթոնի, այլ խոսքով՝ երկար վազքի անցերապանցելի վարպետները:

ԶԵՄՓԻՆԶ ԵՆԿ

ԼԱՅԻՑ ԴՈՍԱ ԵՒ ԶԵԼՍԻ ԴՈՒՐՍ ՄՆԱՅԻՆ

«Զէմփիւրնյ Լիկ»ի քառորդ աւարտականի 4 հանդիպումներէն եր- կուքը տեղի ունեցան երէկ գիշեր. իսկ միւս երկուքը կը կատար- լին այսօր (մանրա- մասնութիւններ) ստո- ռել:

Լացիո Ռոմա իր դաշ- տին վրայ, 60 հազար համակիրներու ներ- կայութեան, թէեւ 1 - 0 յաղթեց շտրիի իտալի- վերոնի նշանակած կո- լին. սակայն դուրս մնաց մրցաշարքէ եւ Վալենսիա հասաւ կի- սաւարտականին, որոնք իր արձագանքով իր դաշտին վրայ 5 - 2 ար- դիւնքով լայն յաղթա- նակ մը արձանագրած էր:

Վալենսիա 1980ին ի վեր առաջին անգամն է, որ կը հասնի կիսա- արտականին: Ասիկա 1980ին շահած էր Եւրո- պայի բաժակակիր խումբերու բաժակը, որ այժմ դադրած է գոյու- թիւն ունենալէ եւ միացուած է Եւր. Է. Է. Ֆ. Ա. ի մրցաշարքին:

Օրուան երկրորդ մր- ցումը եղաւ շատ անելի տաք, հետաքրքրա- կան, ինչու ոչ նաեւ՝ տրամաբար: Պարսելո- նա յետ երկարաձգման 5 - 1 արդիւնքով յաղ- թանակ մը ապահովեց Չելսիի դէմ: Մրցումը աւարտեցաւ 3 - 1, հե- տեւաբար դիմուեցաւ երկարաձգման, որով- հետեւ Լոնոնին մէջ մրցումը աւարտած էր 3 - 1 արդիւնքով: 30 վայրկեանի ընթաց- քին, Պարսա նշանա- կեց 2 կող. շտրիի Ռի- վալտոյի (փենսիլի) եւ Բլուիվըրթի ու ապա- հովեց կիսաարտակա- նի տուսը:

90 հազար համակիր- ներու ներկայութեան կայացած այս ճակա- տումին 90 վայրկեան- ները, որոնք աւարտե- ցան 3 - 1 արդիւնքով, եղան վերիվայրումե- լով լեցուն: Ռիվալտո- յի վերջին վայրկեան- ներուն կորսնցուցած փենսիլիին պատճառ դարձաւ, որ մրցումը երկարաձգուի: Պար- սայի 3 կողերը նշանա- կեցին Ռիվալտո, Լուիս Ֆիլո եւ Տանի, մինչ Չելսիի «որք» կողը նշա- նակեց Թորէ Անտի- Յո, օգտուելով բեր- դապահ Հեւիլի անի- մաստ մէկ սխալէն:

Յամենայնդէպս կա- րելի է Պարսելոնան արժանի նկատել երէկ- ւան յաղթանակին համար, յատկապէս եր- կարաձգման ընթաց- քին իր տիրապետու- թեան ի տես:

ԱՅՍՈՐՈՒՄՆ ԻՐՅՈՒՄՆԵՐԸ

«Զէմփիւրնյ Լիկ»ի ֆուտբոլի մրցաշար- քին քառորդ աւարտա- կանի դարձի մնացեալ երկու մրցումները տե- ղի կ'ունենան այսօր:

Այս մրցումներէն ետք ամբողջացած կ'ըլլայ անունները չորս խում- բերուն, որոնք ապահո- ված կ'ըլլան կիսաար- տական մրցումին իրենց տուսերը:

Եթէ երէկուան մր- ցումներուն պատկերը որոշ չափով մը յստակ էր, այսօրուան մրցում- ներուն պատկերը գրե- յիջ ամբողջութեամբ կը մնայ անորոշ, որովհե- տեւ երթի երկու ճակա- տումները, վերջ գտած են հաւասարութեամբ:

Երկու շաբաթ առաջ Մանչեսթըր Եունայ- թըրտ 0 - 0 արդիւնքով հաւասարութիւն մը արձանագրած էր Ռեալ Մատրիտի հետ, այս վերջինին դաշտին «Սանթիակո Պէննա- պէտ»ի մէջ, մինչ Պա- յէրն Միւնիխ 1 - 1 ար- դիւնքով հաւասարու- թիւն մը Փորթոյի հետ, այս վերջինին դաշտին վրայ:

Եթէ պատահի, որ գերմանական կազմը, այսօր իր դաշտին վրայ նոյնիսկ 0 - 0 արդիւն- քով հաւասարութիւն մը արձանագրէ Փորթո- յի հետ, պիտի ապահո- վէ կիսաարտական մրցումին իր տուսը, որովհետեւ մրցումին երթին կող մը նշանա- կել օտար դաշտի վրայ, ինչ որ կը նկատուի առաւելութիւն մը:

Վստահաբար Պա- յէրն Միւնիխ պիտի չբարարարուի հաւա- րութեամբ եւ իր ամէն կարելին պիտի ընէ կող նշանակելու համար իր մրցակիցին բերդէն ներս: Պայէրնի մարպիչ Օթմար Հից- ֆելտ ինքնավստահ կը թուի ըլլալ եւ կը շեշտէ, որ իր կազմը պիտի յա- ջողի դուրս ձգել Փոր- թոն, հակառակ անոր, որ ունի բացակայ մար- վիկներ: Խումբին խըմ- տումին 90 վայրկեանի ընթացքին, Պարսա նշանա- կեց 2 կող, շտրիի Ռի- վալտոյի (փենսիլի) եւ Բլուիվըրթի ու ապա- հովեց կիսաարտակա- նի տուսը:

Պարպիչ Վիշենթե Տէլ Մարքի կազմը դաշտ պիտի ներկայա- նայ ամբողջական կազ- մով եւ առանց բացա- կաներու: Պարպիչի յետա- պահ Ռոպերթո Քար- լոս, որ վերջին երկու մրցումներէն բացակա- յած էր վիրաւոր ըլլա- լով, կը վերադառնայ այսօրուան մրցումին:

Մրցումին նախօր- րեան ներկայանալ: Էֆենսիլիի պաշտօնը պիտի փորձեն կատա- րել Եւս Տերեմի եւ Մեհմէթ Շոյ, իսկ Լիպա- րալուի պաշտօնը՝ Մի- քայել Թարնաթ:

Էֆենսիլի, որ շուրջ մէկ ամիս պիտի բացա- կայի դաշտերէն, անց- եալ շաբաթավերջին վիրաւորուած էր, մինչ Լիպարալու՝ այս շա- բաթակիցիցին:

Վերջին անգամ Ռեալ Մատրիտ «Օլտ Թրէ- ֆորտ» այցելած էր 1968ին եւ 1 - 0 արդիւն- քով պարտութիւն մը կրած Մանչեսթըրին Եւրոպայի բաժակի (այժմ՝ «Զէմփիւրնյ Լիկ») մրցաշարքին: Նոյն տարին անգլիա- կան կազմը շահած էր բաժակը:

Մրցումին իրաւա- րարն է Հիւնա Տալաս (Սկովտիա): Եւրոպայի ախտեան Մանչեսթըր Եունայ- թըրտ, պահելու համար իր տիտղոսը, այսօր անպայման յաղթանա- կի պետք ունի, երբ իր դաշտին «Օլտ Թրէ- ֆորտ»ի մէջ հիւրընկա- լէ Ռեալ Մատրիտը:

Մանչեսթըրի մար- պիչ Ալեքս Ֆերկըսըն ինքնավստահ կը թուի ըլլալ, որ իր մարպիչ- ները պիտի տան իրենց առաւելագոյնը եւ պի- տի ապահովեն կիսա- արտական մրցումին իրենց տուսը: Ան մտա- հոգում է միայն արտախաղի բերդա- պահ Մարք Պոսնիչով, որ անցեալ Շաբաթ օր Մանչեսթըրի դէմ տե- ղի ունեցած մրցումին ընթացքին վիրաւոր- ւեցաւ: Հակառակ անոր, որ ան շաբա- թակալիցին փորձեր կատարեց իր խմբա- կիցներուն հետ, սա- կայն այսօրուան մր- ցումին դաշտ ներկա- յանալու պարագային, ան պիտի փոխարին- ւի հոլանտացի Ռեմոն Վան Տէր Կուվով:

Մարպիչ Վիշենթե Տէլ Մարքի կազմը դաշտ պիտի ներկայա- նայ ամբողջական կազ- մով եւ առանց բացա- կաներու:

Պարպիչի յետա- պահ Ռոպերթո Քար- լոս, որ վերջին երկու մրցումներէն բացակա- յած էր վիրաւոր ըլլա- լով, կը վերադառնայ այսօրուան մրցումին: Մրցումին նախօր- րեան ներկայանալ: Էֆենսիլիի պաշտօնը պիտի փորձեն կատա- րել Եւս Տերեմի եւ Մեհմէթ Շոյ, իսկ Լիպա- րալուի պաշտօնը՝ Մի- քայել Թարնաթ:

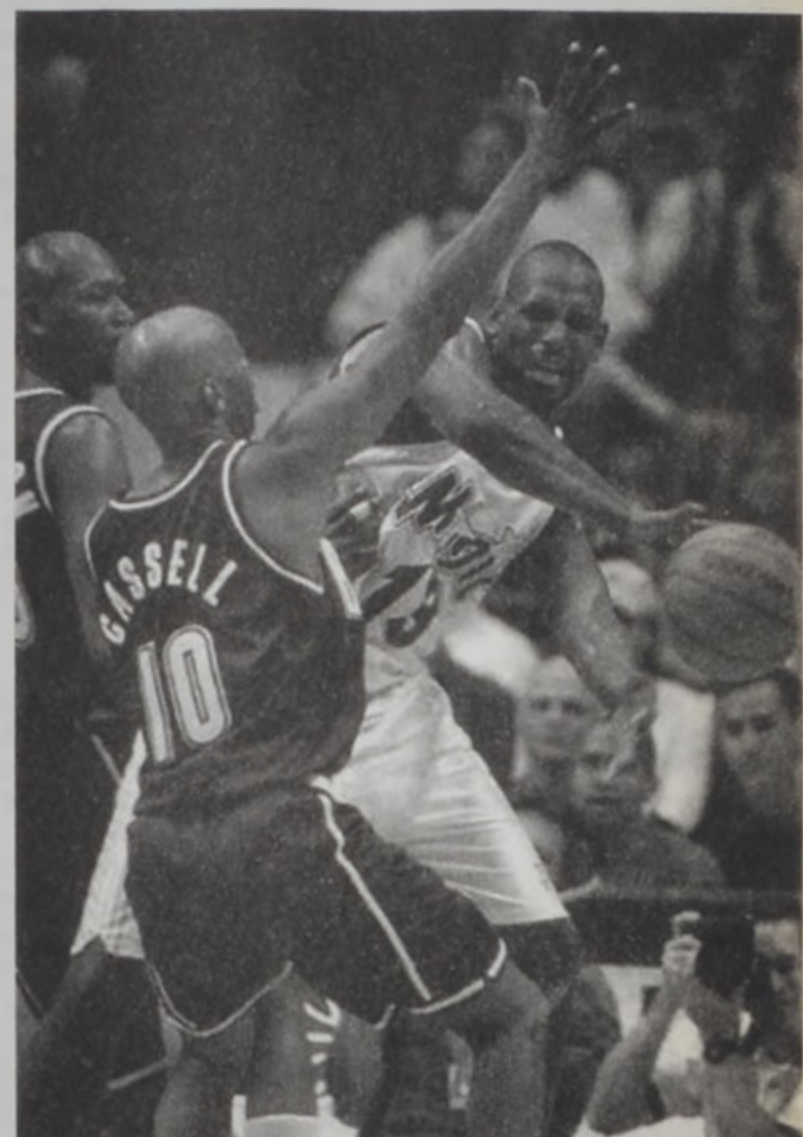
Էֆենսիլի, որ շուրջ մէկ ամիս պիտի բացա- կայի դաշտերէն, անց- եալ շաբաթավերջին վիրաւորուած էր, մինչ Լիպարալու՝ այս շա- բաթակիցիցին:

Վերջին անգամ Ռեալ Մատրիտ «Օլտ Թրէ- ֆորտ» այցելած էր 1968ին եւ 1 - 0 արդիւն- քով պարտութիւն մը կրած Մանչեսթըրին Եւրոպայի բաժակի (այժմ՝ «Զէմփիւրնյ Լիկ») մրցաշարքին: Նոյն տարին անգլիա- կան կազմը շահած էր բաժակը:

Օրուան իրաւար- րը պիտի ըլլայ Փիեր- լուիճի Քոլինս (Իտա- լիա):

ԷՆ. ՊԻ. ԷՅ.

ՕՐԼԱՆՏՕ ՄԵՃԻՔ ԶԿՐՑԱԻ ԳԱՍՆԻԼ ՓԼԵՅՕՅԻ ՄՐՅՈՒՄՆԵՐՈՒՆ

Օրլանտո Մեճիք - Միլուոքի Պաքս մրցումէն տեսարան մը:

Էն. Պի. Էյ. ի պասքեթպոլի մրցումներուն, Միլուոքի Պաքս 85-83 արդիւնքով պարտութեան մասնակէ ետք Օրլանտո Մեճիքը, եղաւ Արեւելեան շրջանի վերջին կազմը, որ ապահովեց փլէյօֆի մրցումին իր տուսը:

Միլուոքի իր յաղթանակը արձանագրեց շատ դժուար- րութեամբ, որովհետեւ միայն տարտը Օրլանտո Մե- ճիք յոյս ունէր յաղթելու մրցումը, վերջին հինգ երկ- վայրկեանին Չաքի Էնքիս ճախողեցաւ Մեճիքի ի նպաստ երեք կէտնց կողով մը նշանակել:

Միլուոքի յաղթանակը կէտողներէն մէկը եղաւ Կլէն Ռոպերթսը, որ մրցումին աւարտէն կարճ ժամա- նակ առաջ կարեւոր կէտեր նշանակեց ի նպաստ իր կազմին, հակառակ անոր, որ շատ յաճախ ճշուն կար- անոր վրայ մրցակից կազմին մարպիկներուն կողմէ,

կասեցնելու համար անոր յառաջխաղացքը: Իր այս կրած պարտութեան ետք, Օրլանտո Մեճիք չկրցաւ հասնիլ փլէյօֆի մրցումներուն: Ինտիանա Փէյլորը դժուարութեամբ պարտութեան մասնակէ Ֆիլատելֆիա 76րդը 92-90 արդիւնքով, սա- կայն երկուքին համար յաղթանակ կամ պարտութիւնը ալքթան ալ կարեւոր չէր, որովհետեւ արդէն իսկ անոնք ապահոված էին փլէյօֆի իրենց տուսերը:

Ստորեւ՝ երէկուան մրցումներուն արդիւնքները. Միլուոքի Պաքս - Օրլանտո Մեճիք 85-83 Ինտիանա Փէյլորը - Ֆիլատելֆիա 76րդը 92-90 Սան Անթոնիո Սփրիք - Վանքուվըր Կրիպիդ 100-93 Միւնիսթերա Թիւրքոյուվյ - Կոլտրն Սթըյթ Ռոքիթրք 101-96

Պատարում (աստղանիշ կրող խումբերը ապահո- ված են փլէյօֆի տուսակը):

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՇՐՋԱՆ	ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԳՕՏԻ	ՅԱՎՈՒ	ՊԱՐՏ.
1. Մայնի Տիք (*)	51	29	
2. Նի Տորք Նիքս (*)	49	31	
3. Ֆիլատելֆիա 76րդը (*)	48	33	
4. Օրլանտո Մեճիք	40	41	
5. Պոսթըն Սթըյթ	33	47	
6. Նի Տերքի Նեքս	31	49	
7. Ուաշինգթոն Ուիլքարտ	29	51	

ԿԵՂՐՈՆԱԿԱՆ ԳՕՏԻ		
1. Ինտիանա Փէյլորը (*)	55	26
2. Չարլոթ Հորնեթս (*)	47	33
3. Թորոնթո Ռեփրթը (*)	45	35
4. Տիլթոնիք Փիլադելֆիա (*)	41	39
5. Միլուոքի Պաքս (*)	41	40
6. Քիվլէյնտ Քալիֆորնիա (*)	31	49
7. Արլանտո Սթըյթ Ռոքիթրք	27	53
8. Շիքախո Պուլ	17	63

ԱՐԵՒՍՏԵԱՆ ՇՐՋԱՆ	ԱՐԵՒՍՏԵԱՆ ԳՕՏԻ	
1. Եուրա Տէյ (*)	54	26
2. Սան Անթոնիո Սփրիք (*)	52	29
3. Միւնիսթերա		
Թիւրքոյուվյ (*)	50	31
4. Տայաս Սալթրիքս	38	42
5. Հիւսթըն Ռոքիթրք	33	47
6. Տենսիք Նակեթ	33	47
7. Վանքուվըր Կրիպիդ	21	60

ԻՆՎԱԿԱՆ ԳՕՏԻ		
1. Լու Անճելլա Լէյքըրը (*)	67	13
2. Փորթլենտ		
Թրէյ Պիլլըրը (*)	58	22
3. Ֆէօնիքս Սանիք (*)	52	28
4. Մարսանիքո Քիւնկ (*)	44	36
5. Սիէթլ Սուփըրսոնիքս (*)	44	36
6. Կոլտրն Սթըյթ Ռոքիթրք	19	62
7. Լու Անճելլա Քիլիքըրը	14	66

Ստորեւ՝ այսօրուան մրցումներուն յայտագիրը. Պոսթըն Սթըյթս - Ուաշինգթոն Ուիլքարտ 85-83 Նի Տերքի Նեքս - Արլանտո Սթըյթ Չարլոթ Հորնեթս - Էլիվէյնտ Քալիֆորնիա Տիլթոնիք Փիլադելֆիա - Նի Տորք Նիքս Թորոնթո Ռեփրթը - Մայնի Տիք Ֆիլատելֆիա 76րդը - Շիքախո Պուլ Լու Անճելլա Լէյքըրը - Տայաս Սալթրիքս Եուրա Տէյ - Տենսիք Նակեթ Փորթլէյնտ Թրէյ Պիլլըրը - Լու Անճելլա Էլիվէյնտ Զիլիքըրը - Լու Անճելլա Էլիվէյնտ Զիլիքըրը - Սաքրամենթո Զիլիքըրը Սուփըրսոնիքս - Սաքրամենթո Զիլիքըրը

ՌՈՒՍԻԱ ՆՈՐ ՌՈՒԺ ԿԸ ԿԵԴՐՈՆԱՑՆԷ...

Շարունակում Ա. Լ. Էլեկ

տուաւ, որ ուսուական ուժերը կը կուտին այն գիւղերուն մօտ, որոնք քստ Մոսկուայի յայտարարութիւններուն ուսուական բանակին հակակշիռին ենթակայ են: Ուսուական բաւ նաեւ, որ չեզն ուժերը պատերազմ յայտարարած են ուսու գիւնուորներուն դէմ, որոնք ծանր վնասներ կը կրեն յատկապէս՝ գիւղերային թակարդներուն պատճառով:

Մոսկուա, իր կարգին, կ'ըսէ, որ Չեչենիա կը հասնին վարձկան ուժեր, գինամթերք եւ այլ սթանդարտութիւններ: Նախագահական խորհրդատու Սերգէյ Եասմիրով ժամագրի գրասենեակը հաղորդեց, որ դէպի Չեչենիա շարժումներ նկատուած են Տաղստանի հարաւը Ազգային ճանի սահմանամերձ շրջաններուն մէջ: Նոյն աղբիւրին համաձայն, չեչեն ըմբոստ ուժերը կը ծրագրեն սթանդակ վարձկաններ ստանայ արարական երկիրներէ, ինչպէս նաեւ Փաքիստանէ:

Իրուս րարձրաստիճան պաշտօնատար մը յայտնեց, որ չեչեն ղեկավարները պատրաստութիւն կը տեսնեն հարեկական յանձնիր գործողութիւններու ձեռնարկելու:

ՆԱԽԱԳԱՀ ԼԱՀՈՒՏ ՔԱԹԱՐ...

Շարունակում Ա. Լ. Էլեկ

Չականխողադուժներ, որ Սուրիոյ կամ Լիբանանի չի կրնար իրագործուիլ մեկուսացման փորձերով:

ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՀԱՅԵՐԸ ԵՎՈՒՈՐ ԵՆ

Շարունակում Ա. Լ. Էլեկ

Էլիպիկ ըսաւ, որ ինք գոհ է, որովհետեւ Թուրքիոյ կառավարական ընկերակցութիւնը պայքար կը մղէ ՔԱԿԻ եւ Թրքական Հրգայոյայի դէմ: Ան յայտնեց, որ Ազգային ճանի գորակցութիւն կը յայտնէ Թուրքիոյ:

Էլիպիկ չեչեն, որ Թուրքիոյ մէջ կը գտնուին մարդիկ, որոնք կ'ըսեն, թէ Ղարաբաղի կէսը կը պատկանի հայերուն եւ միւս կէսը՝ թուրքերուն: «Ասիկա անընդունելի է. հայերը այլ վայրերէ եկած եւ ընակութիւն հաստատած են Ղարաբաղի մէջ: Ոչ ոք կրնայ Ղարաբաղէն հող գիջիլ առանց Ազգային ճանի ժողովուրդին հաւանութեան: Մենք խղաղութեան կոչ կ'ուղղենք. երբ տագնապը խղաղ լուծուի չգտնէ, մենք գալն պիտի լուծենք պատերազմով», աւելցուց ան:

ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ ԿՈՒՍԱԿՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ...

Շարունակում Զրոյ Էլեկ

Հաղորդագրութիւնը նկատել տուաւ, որ գինացողարի գիծը սահմանագիծ նկատելով՝ Խորալ կառչած կ'ըլլայ լիբանանեան տարածք, եւ իր միւս խուսանաւումները միջազգային ընտանիքին միջոցով կը փորձեն պարտադրել ազանովական կարգադրութիւններ, միաժամանակ իրարմէ անջատելով լիբանանեան ու սուրիական առանցքները:

Ասկէ մեկնելով հաղորդագրութիւնը մերժեց սահմանագիծի մէջ նոր ճշգրտում, նկատի առած որ սահմանները միջազգայնորէն ճանչցուած են, ՊՅՄԻ կամ գինացողարի սահման գոյութիւն չունի, իսկ 1967էն Խորալ լիբանանեան իրարմէ կ'ընտանեան 100 քառ. քմ. հող, յատկապէս Մագարէ Երպան, Ժապալ Ելիսի եւ Ժապալ Հարամունի մէջ տարածքներ եւ ակեր, մինչեւ Հասպանի:

Հաղորդագրութիւնը նաեւ վերահաստատեց հողամբողջականութեան վերատիրանալու համար դիմադրութիւնը շարունակելու իրաւունքը, մանաւանդ որ ՄԱԿի թիւ 425 որոշումը գործադրութիւնը կ'ենթադրէ ստուգել, որ հեռացումը կատարուած է մինչեւ միջազգայնորէն ճանչցուած սահմաններ:

Հաղորդագրութիւնը նաեւ պարմանք յայտնեց ներքին ըմբի վրայ կատարուած այն յայտարարութիւններուն համար, որոնք կասկած կը սփռեն այս գարգացումներուն նկատմամբ պաշտօնական կեցուածքին վրայ, եւ կը փորձեն սատարել Խորալ լիբանան, մինչ հանրապետութեան նախագահին եւ կառավարութեան կեցուածքները ժողովրդային կամքը արտայայտելով հաստատ կը մնան սկզբունքային կէտերուն վրայ: Հաղորդագրութիւնը պահանջեց սահման դնել ազատութեամբ քողարկուած կասկածելի այդ ձայներուն:

Ժողովրդեան բարձր գնահատեց նախագահ զոր էմիլ Լահուտի շրջապատյուն ու անոր ընթացքին յայտարարուած ազգային կեցուածքները:

ՆԱԽԱԳԱՀ ՂՈՒԿԱՍԵԱՆ ...

Շարունակում Ա. Լ. Էլեկ

Ղուկասեան կ'եզրակացնէ, ըսելով. «...Յանկանում եմ հաստատեցնել ձեզ, որ տեղի ունեցած ռճագործութիւնը չի կարող յախտել ԼՂՀ-ում օրէնքի թերակայութեան հաստատման ուղղուած իմ մտադրութիւնները»:

ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆ

ԼՂՀի նախագահի մամուլի գրասենեակը հաղորդեց, թէ նախագահ Ղուկասեանը դարմանող բժշկներու որոշումով Ղուկասեան երէկ անգամ մը եւս վիրաբուժական գործողութեան ենթարկուեցաւ, ձախ ոտքի ու կրի աճին համար պայմաններ ստեղծելու համար:

«Միջբալչեան» հիւանդանոցի տնօրէնութիւնը հաստատեց, թէ նախագահին միւս ոտքին վիճակը բարար է, սակայն հաշտի առնելով վերքերու բուժումը, վերջնական ապահովման համար կը պահանջուի առնուապէս քանի մը ամիս:

Նոյն աղբիւրին համաձայն, այս մէկը մահափորձէն ետք երրորդ վիրաբուժական գործողութիւնն է:

ՀԱՆԿԻՊՈՒՄ՝ ԼՐԱԳՐՈՂՆԵՐՈՒ ՀԵՏ

Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան նախագահ Արկաղի Ղուկասեան, որ Երեւանի մէջ կը բոլորեց ապաքինման շրջան մը, երէկ հանդիպում մը ունեցաւ հայրենի լրատու աղբիւրներու ներկայացուցիչներու հետ:

Հանդիպումին նախագահ Ղուկասեան լրագրողներուն հետ կարճատեղ փոխանակեց 22 Մարտին իր դէմ կատարուած մահափորձէն ետք ստեղծուած իրավիճակին եւ մահափորձին շուրջ բացուած քննութեան առնչուող հարցերու մասին:

Նախագահ Ղուկասեան հաստատեց, որ ԼՂՀի իշխանութիւնները պիտի շտեղծեն որոշուած բարեփոխումներու ուղիք, եւ թէ ստեղծուած ծանր իրավիճակէն արցախահայութիւնը դուրս պիտի գայ աւելի գոտակալուած:

ԽԱՉԲԱՆ ԹԻՒ 4543

Պատրաստեց՝ Տ. Մ. ԱՂԱՋԱՐԵԱՆ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										

ՀՈՐԻՋՈՆԱԿԱՆ	ՈՒՂԱՀԱՅԵԱՑ
1. Փոփրեմ, անմեռուկ - Այրուրենէն:	1. Փորթուկայեան նախկին գաղութ Հնդկաստանի մէջ - Դատական կոչնագիր:
2. Հիւսիս գործիքներէն - Կտակագործութեան թել:	2. Եկեղեցականի զգեստի մաս - Երուսաղէմի տարրեր անուանումը:
3. Հաստիչ - Փարկսի եղբայր:	3. Շահանդուխտի երկերէն:
4. Տուռն - Սառայէ ծնած Արրահամի որդին:	4. Էրգրում - Այրուրենէն - Հոյովակերտ մասնիկ:
5. Երջանիկ, բախտաւոր - Ճափոնական օղանաւային ընկերութիւն մը:	5. Ուրուական - Յետմիջօրէն:
6. Հսկայ, վիթխարի:	6. Ամերիկեան երկիր - Լ. Օ. Խաչի մասնաճիւղերէն:
7. Արամէացիներէն սեբաթ ժողովուրդ - Որթատունկի պարտէզ:	7. Ժամանակի միաւոր - «Գիւղերէն Մինչեւ Լուսաբաց» երկին հեղինակը:
8. Առաջին մարդասպանը - Նոյն գիրքը - Կիսուած թաղանթ:	8. Պաղեստինեան քաղաք - Ուրիշ տեղ:
9. Ասեղի ծակ - Կանացի կոչական բառ - Հնձուած գործնի խուրձ:	9. Կուսակցութիւն - Եզրակական ղից:
10. Ժխտական բառ - Խնարհ:	10. Խումը կամ շարք - Նշանակութիւն:
11. Կոնարբը մշտողաբար ծառ - Լեզուով մը՝ այր:	11. Խոսքի մասերէն - վերտի սփերաներէն:

ԹԻՒ 4542

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Ջ	Ա	Ջ	Ր	Ա	Հ	ՈՒ	Տ	Ս
2	Ա	Կ	Ա	ՈՒ	Ն	Ր	Ե	Ս	Ա
3	Ն	Լ	Ն	Ա	Ս	ՈՒ	ՈՒ	Ա	Ս
4	Գ	Ա	Գ	Ի	Կ	Ս	Ե	Ր	Տ
5	Ի	Ր	Ե	Լ	Ա	Ս	Ա	Ա	Ր
6	Կ	Կ	Ջ	Լ	Կ	Կ	Կ	Կ	Կ
7	Ե	Ե	Ե	Ե	Ե	Ե	Ե	Ե	Ե
8	Ա	Լ	Ե	Ա	Կ	Օ	Ր	Ի	
9	Յ	Ա	Ա	Ե	Լ	Ի	Թ	Թ	
10	Տ	Ի	Ր	Ա	Օ	Ր	Տ	Ա	

ԽԱՉԲԱՆԻՆ

ԼՈՒԾՈՒՄԸ

1.050 L.L.

750 L.L.

530 L.L.

2.690 L.L.

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ՆՇԱՆԱԿԵ ԱՅՅԵԼՈՒԹԻՒՆ MASTER MALL

1.550 L.L.

1.910 L.L.

2.550 L.L.

14.580 L.L.